

Kalata gwa Pauli ku Balooma Isyakulongosya

Untumigwa Pauli aasimbile kalata սյա կu biitiki abaa nkaaja akaa mu Looma իkyinja kya 56 bo apaapiigwe Jesu, paapo aalondaga սկubalinaania ինքում iji aalumbiliile mfiis իfingi. Ikubalinaania սկոտ ոNդում ոNնու իյա Jesu jikunangisya muno Kyala ikubabala սբացօլով aband ս mfiis ֆյօսա կu lvitiko. Կu Bajuuta abiitiki, ikubalinaania սկոտ ինքում iji յիլոմո moope na ոDwitikano սLukսու. Կոլի aba bakaja Bajuuta ikubanangisya սկոտ ինքում իյօ jikubafwania na Kyala ու կոյա band ս baake. Ikulingaania սկոտ կu lvitiko Kyala atubalile սբացօլով nkyeni mmyake. Po leelo Kyala atikutubala սբացօլով կu njila jaa կոսկոնց ինդայլո syake. Looli linga tukunndekela Mbepo Mwikemo սկոտ ոlongosya mbասու բվիտ, po aatukutսպագալա բօ muno Kyala ikulondela.

Kոմմալիկիսո մա կալա սյա (Ալստավո սլվա 12-15), Pauli ikulingisania akajilo akaa biitiki muno bikulondeligwa սկոյա nako mbասու բվաբօ. Ikumanyisya իսա կuբագանա aband ս abangi. Amaliիկիսյե (Ալստավո սլվա 16) սկuբառուա abamanyaani baake abaa mu Looma, ikuբռուա jumoojսո կu ngamu jaake.

Isi silimo mwa kalata uje

Inongwa isya nsimbi na aba ikubasimbila kalata uje
 Kyala ikubabala ubugolofu abandu ku njila jeene ijaa lwitik
 Imanyisyo isya buumi ubupya ubwa Bakilisiti
 Kyala aabasungwile aBajuuta, aikubapoka
 Akajiilo akaa Bakilisiti, ni mbombo jaa Pauli
 Uluponio ku biitiki abangi abaa nkipanga kya Kyala

Uluponio

¹ Kalata uje afumile kamyangue une Pauli, ne mbombeli gwa Kilisiti Jesu. Aaliimbiliikiile ukuya ntumigwa nu kuusungula ukuti mfumusyege iNdumi iNunu ijaa Kyala. ² iNdumi iNunu ijo, jo iji Kyala aafingile ukufuma lijolo, ku njila jaa bakunguluka baake, bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo. ³ Indumi ijo ijaa Mwanaake,* uje mbundu bwake aali gwa nkikolo ikyo malafyale Ndaabiti.† ⁴ Ujo jo uje Kyala aalinskyasiye ku maka agaa Mbepo Mwikemo gwake. Ku njila ijo, ansetwile ukuya Mwanaake, uMwene maka goosa. Ujo jo Ntwa gwitu Jesu Kilisiti. ⁵ Ukwendela kamyake, Kyala aalimbelle iipyana ilya kuja ntumigwa, ukubuu ka nkufumusya iNdumi iNunu ku bandu baa mfikolo fyosa, ukuti bammwitike Kilisiti nu kummwimika, ingamu jaake jituufigwege. ⁶ Umwe nuumwe muli nkibugutila ikyo ikyo bandu aba Jesu Kilisiti ababilikiile ukuya bandu baake.

* **1:3** 1:3 UMwanaake Bala iisyu UMwana gwa Kyala ku Isyakulingaan. † **1:3** 1:3 Ndaabiti Bala ku Isyakulingaan.

⁷ Mbasimbiile uemwe mwesa mwe bandu baa mu Looma mwe Kyala abaganile fijo, nu kababiličila ukuti muje biikemo.[‡] Iiipyana nu lutengaano ukufuma kwa Taata Kyala na ku Ntwa Jesu Kilisiti, fijege na numwe.

*Uluubatiko lwa Pauli ukubuu ka ku biitiki
abaa mu Looma*

⁸ Akaa kwanda, ukwendela mwa Jesu Kilisiti, ngugwa ulipi kwa Kyala gwangu kunongwa jiiñu umwe mwesa, paapo ulwitiko lwinu lukumwike pakiis poosa. ⁹ Kyala nkeeti gwangu, ujü ngummbombela ni ndumbula jangü joosa, ku njila ijaa kufumusya iNdumi iNunu ijaa Mwanaake. Ameenyen muno ngubasuumila umwe akabalilo koosa. ¹⁰ Ngunsuumma Kyala bwila, ukuti linga iiganile, mbagiile ukwisa kamyinu. ¹¹ Nsyukilwe fijo ukubabona, ukuti mbajabile ulusajo ulu lukufuma kwa Mbepo Mwikemo, ukuti mukake ndwitiko lwinu. ¹² Kokuti, ulwitiko lwinu lungasye une, ulwitiko ulwangu lubakasye umwe.

¹³ Baamyitu ndwitiko, ngulonda mumanye ukuti, naalondaga kaa kingi ukwisa kamyinu. Leelo mbingiigwe ukwisa kamyinu mpaka ulu. Ngulonda niiseuko koope mfumusye iNdumi iNunu, bo ulu mbombile mfiis fimo, ukuti abandu bammwitike uNtwa Jesu. ¹⁴ Keeta, ngumeleligwa na Kyala, ukufumusya iNdumi iNunu ku bandu boosa, ku Bagiliki na ku bandu

[‡] 1:7 1:7 Abiikemo Bala ku Isyakulingaania.

aba bakaja Bagiliki,[§] ku bamanyili na kuli aba bakaja bamanyili. ¹⁵ Fyobeene ngunyonywa fijo ukwisa kukufumusya iNdumi iNunu kumyinu, mwe bandu baa mu Looma.

Amaka agaa Ndumi iNunu

¹⁶ Ndikufwa isoni na panandi ukufumusya iNdumi iNunu ijo, paapo go maka agaa Kyala agaa kubapoka abandu boosa aba bikummwitika Jesu, ukwandila ku Bajuuta mpaka ku bandu aba bakaja Bajuuta. ¹⁷ INdumi iNunu ijo jisetwile muno Kyala ikubabala ubugolofu abandu, ku njila jaa Iwitiko lwene, bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, "Umundu angolofu ikutuugalaga ku njila jaa Iwitiko lwake."*

Kyala ikubafunda abandu k^unongwa jaa bw^ulanongwa bwabo

¹⁸ Ingatalisi sya Kyala sisetuliigwe ku bandu boosa ukufuma kumwanya. Ikwisa kubafunda abandu aba ku njila jaa bubiibi bwabo, bikubupinga ubwanalooli ukuti bulingamanyigwa, paapo bikunkaana Kyala nu kubomba fijo imbiibi. ¹⁹ Kukaja kokuti bakasimanya nasimo isya Kyala, namanga isi syali sya kusimanya, sili pabwelu, paapo Kyala juujo asisetwile ku bandu boosa. ²⁰ Ukwandila

§ 1:14 1:14 Ku Bagiliki na ku bandu aba bakaja Bagiliki Akabalilo aka aasimbiigwe kalata uju, injobel oijaa Kigiliki ni nyiiho sya Bagiliki syabombigwaga mfiis fingi. Abandu aba bakaja Bagiliki bo aba bakajimanya injobel oiji, bakaakongaga inyihio isya Bagiliki. Aba bakiimikigwaga. * 1:17 1:17 Bala kalata gwa Habakuki 2:4.

akabalilo aka Kyala aapelile ikiisu, abandu babagiile unctionyanya Kyala muno ajiliile. Na paapo batikummmbona, bameenye ukuti ali na maka agaa bwila na bwila, nu kuti mwene jo Kyala, akajako ujungi. Abandu babagiile unctionyanya ku njila jaa ifi afipelile, fyobeene abandu bakaja ni fya kwinokesya ukuti bakammanya. ²¹ Na paapo bammeenye Kyala, poope batikuntuufya pamo ukunngwila ulapi bo muno bikulondeligwa. Looli bali ni nyiinogono isya mwalo, ni ndumbula syabo sya bukonyofu butapu. ²² Abeene bikwijumbika ukuti bali na mahala, ngimba bakonyofu. ²³ Balekile ukummwipuuta Kyala uju atikufwa, bikwipuuta ku fifwani ifi fifwene na bandu, ni fya finyamaana ifya luko nu luko, ifi fyosa fikufwa.

²⁴ Kunongwa ijo, Kyala abalekile ukuti babombege isi bikulonda, ukukonga ifinyonyo fyabo ifinyali nu kubombanila ingosya soni ni mibili gyabo. ²⁵ Balekile ukubwitika ubwanalooli ubwa Kyala, bikukonga imanyisyo isya butungulu. Bikufibombela nu kufipuuta ifipeligwa, looli balekile ukummwipuuta uMpeli, uju abagiisye ukutuufigwa bwila na bwila! Ameni.

²⁶ Kunongwa ijo, Kyala abalekile, ukuti balongosigwege ni finyonyo fyabo ifikosya soni. Boope na bakiikulu balekile ukubombela imibili gyabo na banyambala, looli bikubombelana baabo kwa baabo. ²⁷ Bubuubo na banyambala boope, balekile ukubombela imibili gyabo ku bakiikulu, bikunyonywana baabo kwa baabo.

Abanyambala bikübombelana īngosya soni. Ku njila ijo biisaliile muno bikwisa kufundigwaga ku mbombo syabo imbiibi. ²⁸ Ukkongelapo pali īsyo, bo ulu abandu abo bakaanile īmanyisyo sya Kyala, joope Kyala abalekile ukuti baje na mahala aga gabolile loosa, babombege imbombo isi sikabagisya ukubombigwa. ²⁹ Biiswile ububiibi ubwa luko nu luko, ubunyali, ubuafi na kabini. Biiganile ukugoga, ukumana, ukutungulupa, ukusofania abandu, nu kuhheeha. ³⁰ Kangi boohesi, bikunkalasya Kyala, batikuppaasya abinaabo, kangi bali na matingo nu kwijumbika. Akabalilo koosa bikulonda injila imbya ija a kubomba ubutulanongwa, batikubiinika abapaapi baabo. ³¹ Kangi bakaja na mahala, bakaja baa kusubiligwa, bakaja nu lugano, bakaja ni kisa. ³² Na paapo abandu abo bameenye fijo ukuti, Kyala ikwisa kubalonga ukufwa abandu aba bikubomba imbiibi īsyo, poope batikuppaasya! Bikwendelela ukubomba imbiibi kisita kutiila nafimo, kangi bikubatuufya abandu aba bikubomba imbiibi sisiisyo.

2

Ubulongi bwa Kyala bwa bugolofu

¹ Po mwinangu ugwe, gwe kubalonga abaino, ukaja nasyo īsyo kwinokesya, nalinga gwe gwani. Paapo linga kunnndonga unniino, po kwilonga jujuugwe, paapo nungwe ubombele imbiibi sisiisyo. ² Tumeenye ukuti ubulongi bwa Kyala bwa bwanalooli, ku bandu aba bikubomba imbombo imbiibi bo īsyo. ³ Po gwe mwinangu,

línga kúnndonga unníno looli nungwe kúbomba imbiibi sisiisyo, unctiongona ükuti Kyala aikukuleka kísita kúkulonga. ⁴ Kyala nnunu, kangí ikukupaakisya fijo nu kukuetelela. Keeta kúmmwilaamwa? Bule, ukamanya ükuti ubununu bwa Kyala bukukupela ükuti upinduke?

⁵ Looli paapo uli na matingo, kangí kukaana ukupinduka, kwilàndikila ulufundo ulanywamu, pakabalilo aka Kyala ikwisa kusatula ingalalisi syake nu bülöngi ubwa buugolofu. ⁶ Iisiku ilyo, "Kyala ikwisa kúnhomba kúkuti mundu ukukongana ni mbombo syake."* ⁷ Ikwisa kubapa ubumi bwa bwila na bwila, aba bikwiyüüla ukubomba inunu, paapo bikulonda ubüsinya, ulwimiko nu bumi ubo ukufuma kwa Kyala. ⁸ Looli abaa kabini na aba bikubakaana ubwanalooli, nu kúkonga imbiibi, Kyala ikwisa kubakalalila nu kúbafunda fijo. ⁹ Kukuti mundu uju ikubomba imbiibi ikwisa kútaamigwa nu kúkaba ingubilo, ukwandila ku Bajuuta, mpaka ku bandu aba bakaja Bajuuta. ¹⁰ Looli boosa aba bikubomba inunu, Kyala ikwisa kubapa ubüsinya, ulwimiko nu lutengaano, ukwandila ku Bajuuta, mpaka ku bandu aba bakaja Bajuuta. ¹¹ Namanga Kyala ikubombela ikipimilo kílakila ku bandu boosa.

¹² Abandu aba bakasimanya indagilo sysa Moose, línga bikubomba imbiibi, bikwisa kúpyutigwa kisita ndagilo isyo. Looli aba basimeenyé indagilo sysa Moose, kokuti aBajuuta,

* **2:6** 2:6 Bala kalata gwa Isabali 62:12.

linga bikübomba imbiibi, bikwisa kälóngigwa ükükongana ni ndagilo isyo. ¹³ Aba Kyala ikwisa kubabala ubugolofu, bo aba bikübomba isi indagilo sya Moose sikulagila, somma aba biküpilika indagilo isyo kisita kübomba. ¹⁴ Namanga abandu aba bakaja Bajuuta bakaja ni ndagilo isyo. Looli linga bikübomba inunu ükükongana ni nyiiho syabo, inunu isyo linga sifwene na isi sikulagila indagilo, bikünangisya üküti basimeenyé kilingaani indagilo isyo, nalinga bakaja nasyo. ¹⁵ Imbombo syabo sikünangisya üküti indagilo isyo sisimbiigwe mu ndumbula syabo. Indumbula syabo bukeeti, kangi inyinogono syabo lamo sikubasitaaka, lamo sikubanosya. ¹⁶ Sikwisa kuja bo ulo pi isiku lya bulungi. Kyala ikwisa kubalonga abandu mu nyiinogono syabo isya mbutiitü ükwendela kwa Kilisiti Jesu. INdumi iNunu ijí ngujifumusya bo jíll.

ABajuuta ni ndagilo sya Moose

¹⁷ Po ugwe gwe kuti uli Njuuta, kusuubila indagilo, kangi kwituufya üküti ummeenyé Kyala, ¹⁸ ugwe umanyisiigwe indagilo, ugwe ubumeenyé ubwigane bwa Kyala, nu kusyagania inunu. ¹⁹ Ugwe kwibona üküti ubagiisye ukubalongosya abafwa maaso bala, aba bakasimanya isyo, nu kuja nyaale jaa kubamulikila abandu mu ngiisi. ²⁰ Ugwe gwe mmanyisi gwa aba bakaja na mahala, uli mmanyisi gwa baana abafyele, kwibona üküti indagilo sikuppeele ukumanya nu bwanalooli. ²¹ Ugwe kubamanyisya abangi, fiki utikwimanyisya?

Kubamanyisya abangi ukuti balingiibaga, keeta ugwe kwiba? ²² Ugwe kubabuula abandu, kuti, "Mulingalogwaga," keeta ugwe kologwa? Kangi ubagiile buleebule ukubakalalila aba bikwipuuta ku fifwani, bo jujugwe kwikabisya nkushijja utundu utwa nnyumba isya kwipuutilamo ku fifwani? ²³ Ugwe kwituufya ukuti usimeenyé indagilo sya Kyala, keeta ugwe kunsusya Kyala ku njila jaa kükilania indagilo syake? ²⁴ Bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, "Kunongwa jaa kajjilo kiinu, ingamu jaa Kyala jikutukigwa na bapanja."†

²⁵ ABajuuta boosa abanyambala bikubuutigwa kükyneni.‡ Uko kuli ni fya kükabamo kümeyako, linga küsikonga indagilo. Looli linga umundu akileenie indagilo, ukubuutigwa kwake kükaja ni fya kükabamo. Ujo afwene nu mundu uju akabuutigwa kükyneni. ²⁶ Po umundu uju akabuutigwa kükyneni, linga iküsikonga indagilo, Kyala ikümmwitika bo ulwa mundu uju abuutiigwe kükyneni. ²⁷ Kangi umundu uju akabuutigwa kükyneni, linga akongile muno sikujobela indagilo, imbombo syake inunu sikünangisya ukuti umwe mwe Bajuuta muli batulanongwa. Namanga mubuutiigwe kükyneni, ni ndagilo muli nasyo, looli mutiküsikonga.

²⁸ UNjuuta gwa nalooli ali bħleebħle? Akaja jo uju abuutiigwe kükyneni! Ukubuutigwa kükyneni fyo fiki? Kütikubombigwa mu mbili! ²⁹ UNjuuta

† **2:24** 2:24 Bala kalata gwa Jeesaja 52:5; Eseyeli 36:20-22.

‡ **2:25** 2:25 Ukubuutigwa kükyneni Bala ku Isyakūlingaania.

gwa nalooli, jo unction ikantiila Kyala mu ndumbula jaake. Koope ukubuutigwa kukyeni ukwa nalooli, ko kuno kukutendekesigwa mu ndumbula. Uko kukubombigwa na Mbepo Mwikemo, komma na masyu agaa ndagilo. Umundu unction abuutiigwe mu ndumbula ikukaba ulwimiko ukufuma kwa Kyala, atikusubila ulwimiko ukufuma ku bandu. §

3

Ubugolofu bwa Kyala

¹ Pamo kundaalusya ukuti, “Kukabamo ifiki ukuja Njuuta? Bule, ukubuutigwa kukyeni kuli ni fya kukabamo?” ² Naloli ukuja Njuuta kukabamo ku njila nyingi. Akaa kwanda, Kyala aabapeele aBajuuta amasyu gaake. ³ Looli sya nalooli aBajuuta bambo bakaali bagolofu. Bule, kokuti ubugolofu bwa Kyala busobile? ⁴ Himma na panandi! Nalinga abandu boosa batungulu, Kyala ngolofu. Bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti,
“Mmasyu gaako kabonekaga ukuja ngolofu,
Linga bikukulonga, kutolaga.”*

⁵ Bamo bikujoba bikuti, “Imbiibi syitu nunu paapo sikunangisya ukuti Kyala ngolofu.” Bule, tukutigi akaja ngolofu bo ikutufunda?
⁶ Himma na panandi! Paapo linga sili bo ulo, po Kyala ikwisa kabalonga buleebule abandu abaa pakiis u apa ku bugolofu? ⁷ Kangi bambo babagiile ukulaalusya ukuti, “Linga ubusyobi

§ **2:29** 2:29 Bala kalata gwa Ukkambuka Ingomeelesyo 30:6.

* **3:4** 3:4 Bala kalata gwa Isabali 51:4.

bwitu bukutuula ukunangisya ubwanalooli
ubwa Kyala nu kongelapo ubusisya bwake, fiki
uswe tukulonigwa ukuja batulanongwa?"⁸ Uko
kufwene nu kuti, "Tabombege imbiibi ukuti
siise inunu!" Abandu bamo bikuti, nuuswe
tukumanyisya bo ulo. Po abandu abo bikwisa
kufundigwa ukukongana ni mbiibi syabo.

Akajako umundu angolofu

⁹ Po leelo tuti fiki? Bule, uswe twe Bajuuta
tuli banunu ukubakinda aba bakaja Bajuuta?
Himma na panandi! Namanga mbabuulile
kilingaani ukuti aBajuuta na aba bakaja Ba-
juuta bafwene itolo, boosa bikulongsigwa nu
butulanongwa. ¹⁰ Bo muno sisimbiigwe mwa
Kalata uMwikemo ukuti,
"Akajako umundu najumo angolofu.

¹¹ Akajako umundu najumo uju asimeenyenye
isya Kyala,
akajako uju ikulonda ukusimanya.
¹² Abandu boosa balekile ukuntiila Kyala,
nkyeni mmyake bakabagisya kangi.
Akajako umundu najumo uju ikubomba inunu."[†]
¹³ "Mmilomo gyabo gili bo ulwa mapumba aga
gali bwasi,
indimi syabo sikujoba ubutungulu."[‡]
"Mmilomo gyabo sikusooka inongwa isya
kugoga,
bo ulwa kulumigwa ni njoka."[§]
¹⁴ "Ubujobi bwabo,

[†] 3:12 3:10-12 Bala kalata gwa Isabuli 14:1-3; 53:1-3. [‡] 3:13
3:13 Bala kalata gwa Isabuli 5:9. [§] 3:13 3:13 Bala kalata gwa
Isabuli 140:3.

- bwiswile inongwa isya kuguna nu
kufulasya.”*
- 15 “Amalundi gaabo mapepe ukubuuuka
kukugoga.
- 16 Poosa apa bikuja,
bikufulasya nu kabapelela abandu ingubilo.
- 17 Bakajimanya injila ijaa kutuugala ku
lutengaano.”†
- 18 “Batikantiila Kyala siku.”‡
- 19 Looli tameenye ukuti inongwa isi sikufuma
mwa Kalata uMwikemo, sisimbiigwe kuli aba
baapeeliigwe kalata ujo.§ Isyo syasimbiigwe
ukuti Kyala bo ikukilonga ikiisu, abandu boosa
balungiisa kujaga ni sysa kwinokesya, kangi
siboneke pabwelu ukuti boosa batulanongwa
nkyeni mwa Kyala. 20 Po leelo, akajako umundu
uju ikubaligwa ubugolofu nkyeni mwa Kyala
ku njila jaa kusikonga indagilo sysa Moose.
Imbombo jaa ndagilo ko kubanangisya abandu
boosa ukuti batulanongwa.

Umundu ikubaligwa ubugolofu ku njila jaa kummwitika Jesu

21 Looli akabalilo aka Kyala ajisetwile injila
ijaa kubabala abandu ubugolofu nkyeni
mmyake, kisita kwendela mu ndagilo sysa
Moose. Inongwa isyo, indagilo sysa Moose na
masimbo agaa bakunguluka gaasisimikiisyе.

* 3:14 3:14 Bala kalata gwa Isabali 10:7. † 3:17 3:15-17 Bala
kalata gwa Jeesaja 59:7-8. ‡ 3:18 3:18 Bala kalata gwa Isabali
36:1. § 3:19 3:19 Aba baapeeliigwe kalata ujo bo Bajuuta. Aba
bo aba Kyalaaabapeele Kalata uMwikemo.

22 Ubugolofu bwa Kyala bwisele ku bandu boosa aba bikummwitika Jesu Kilisiti. Kyala atikwegamila ku mundu, **23** namanga uswe twesa tutulile inongwa, nu kwagilwa ubusisya bwa Kyala. **24** Looli Kyala kwi ipyana lyake, atubalile ubugolofu kisita uswe ukuhomba fimo, ku njila jaa bupoki ubu Kilisiti Jesu atutwaliile. **25** Kyala aalinsoosiisye Kilisiti ukuja ikemo ilya kabooligwa, ukutafwania uswe nu mwene. Kilisiti aalyonile iilopa lyake ku nongwa jaa bandu aba bikummwitika. Kyala aabombile bo ulo, ukunangisya ukuti, umwene ngolofu, kangi ukuti aali ngolofu nalinga akaabafundile abandu ku butulanongwa ubu baabombile akabalilo akaa kanyuma. **26** Kuli isyo, anangiisye ubugolofu bwake nkabalilo aka. Umwene jo ngolofu, kangi jo uju ikubabala ubugolofu aba bikummwitiika Jesu.

27 Po bule, tubagiile ukwituufya? Himma! Bule, tubagiile ukwituukifya ukukonga indagilo sya Moose? Himma! Paapo tukupokigwa kwene ku lwitiko lwitu. **28** Tumeenyenye ukuti Kyala ikutubala ubugolofu ku njila jaa kummwitiika Jesu, somma ku njila jaa kükonga indagilo. **29** Linga kwali ko ku njila jaa ndagilo, Kyala ngali jo Kyala gwa beene aBajuuta. Bule, umwene akaja jo Kyala gwa bandu abangi boope? Nalooli umwene jo Kyala gwa bandu boosa, **30** paapo aliko Kyala ju mojwene, uju ikubabala ubugolofu aBajuuta, aba babuutigwe kükyneni, na aba bakaja Bajuuta, aba batikubuutigwa kükyneni. Boosa bikubaligwa

ubugolofu ku njila jaa kummwitika mwene Jesu. ³¹ Po ulu tukusimikisa ulwitiko, bule, kokuti indagilo sikaja na mbombo najimo? Himma na panandi! Looli ndwitiko indagilo sifikile pa nyango jaake.

4

Aba bikummwitika Jesu ugwisabo jo Abulahamu

¹ Bule, tuti fiki ku sya mwisukulu gwitu Abulahamu,* muno aasimanyiile isya kubaligwa ubugolofu? ² Linga tukuti Abulahamu aabaliigwe ubugolofu ukukongana ni mbombo syake, ngali ali ni sya kwituukifya, leelo akaali nasyo nasimo nkyeni mwa Kyala. ³ Kalata uMwikemo ikuti fiki? Ikuti, “Abulahamu aalimmwitiike Kyala, po Kyala alinkummbala ubugolofu.”†

⁴ Nalooli, umundu linga abombile imbombo, ikupeeliga umfwalo ukufwana ni mbombo. Atikuhombigwa kisita kubomba. ⁵ Kyala atikummbala ubugolofu umundu uju ikusuubila imbombo syake, looli ikummbala ubugolofu untulanongwa uju ikummwitika. ⁶ Umalfayale Ndaabiti joope, aajobile inongwa isya sajo sya mundu uju Kyala ikummbala ubugolofu, kisita kukeeta imbombo syake, aatile,

⁷ “Basajiiigwe aba Kyala abahobokiile imbiibi syabo,
nu kubusoosyapo ubutulanongwa bwabo.

* **4:1** 4:1 Abulahamu Bala ku Isyakalingaania. † **4:3** 4:3 Bala kalata gwa Ubwandilo 15:6.

8 Asajiigwe ʉmundʉ ʉjʉ ʉNtwa Kyala
atikʉmmbala
ukuja ntulanongwa.”‡

9 Bule, isajo isyo, sya beene aba babuutiigwe kʉkyeni? Kokuti beene aBajuuta! Bule, sikaja sya bandʉ abangi boope? Kokuti aba bakaja Bajuuta! Mukʉmbuke isi Kalata ʉMwikemo ikuti, “Abulahamu aalimmwitiike Kyala, po Kyala alinkʉmmbala ʉbʉgolofu.”§
10 Isi syabombiigwe bʉleebʉle? Bule, syabombiigwe bo abuutiigwe kʉkyeni? Himma! Syabombiigwe bo akaali ʉkʉbuutigwa kʉkyeni.*
11 ʉkʉbuutigwa kʉkyeni kyalí kimanyilo ikyá kʉnangisa ʉbʉgolofu ʉbʉ aali nabo, kʉnongwa jaa lwitiko lwake, bo akaali ʉkʉbuutigwa kʉkyeni. Ku njila ijo Abulahamu gwise gwa bandʉ boosa aba bikʉmmwitika Kyala, kokuti aba babaliigwe ʉbʉgolofu ku lwitiko, nalinga bakabuutigwa kʉkyeni. 12 Abandʉ aba babuutiigwe kʉkyeni, boope Abulahamu gwisabo ndwitiko, somma kʉnongwa jaa kʉbuutigwa kʉkyeni, looli paapo bammwitiike Kyala bo ʉlu aalimmwitiike ʉmwene lʉla, bo akaali ʉkʉbuutigwa kʉkyeni.

*Abaa ndʉjungu lwa Abulahamu bikwisa
kukaba ikilingo ikyá kiisʉ kyosa*

13 Kyala aafingile kwa Abulahamu na baa ndʉjungu lwake, ukuti bikwisa kukaba ikilingo

‡ 4:8 4:7-8 Bala kalata gwa Isabili 32:1-2. § 4:9 Bala kalata gwa ʉbwandilo 15:6. * 4:10 4:10 Bala kalata gwa ʉbwandilo 15:6; 17:23-27.

ikya kiisu kyosa.[†] Leelo batkwisa kukkaba ikilingo iki ku njila jaa kukkonga indagilo sya Moose, looli ku njila jaa kukmmwitika Kyala nu kukbaligwa ubugolofu. ¹⁴ Linga baakabaga ikilingo ku njila jeene ijaa kukkonga indagilo isyo, po uukmmwitika Kyala ngali kukkaja na mbombo najimo. Apo ulufingo lwa Kyala loope ngali lwa itolo, ¹⁵ paapo indagilo isyo sikututwalila ingalalisi sya Kyala. Kangi linga sikajapo indagilo, po kuktukujapo uukkilania indagilo.

¹⁶ Fyobeene ulufingo ulu wa Kyala, lukusuubila uukmmwitika umwene, kokuti lyene iipyana lyake, ukutu ulufingo lwake lwa nalooli ku bandu boosa abaa ndujungu lwa Abulahamu. Somma kwene kuli aba bapeeliigwe indagilo, kokuti aBajuuta, looli koope kuli aba bikukmmwitika Kyala bo ulu aalimmwitiike Abulahamu. Uswe twesa taata jo Abulahamu, ¹⁷ bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukutu, “Ngubiikukile ukuja gwisabo gwa fikolo fingi.”[‡] Abulahamu jo taata nkyeni mwa Kyala uju aalimmwitiike, Kyala uju ikubasyusya abandu ukufuma mbafwe, kangi ikupela utundu utu tukaalipo, ukujapo.

¹⁸ Na paapo amasyu gaa Kyala gaali makafu ukugasuuubila, poope Abulahamu aagiitiike, po Kyala aalimmbiikukile ukuja jo gwisabo gwa fikolo fingi. Syaboniike bo ulu Kyala aalimmbuuuulile ukutu, “Abandu abaa ndujungu lwako bikwisa kuja bingi bo ulu wa ndondwa.”[§]

[†] 4:13 4:13 Bala kalata gwa Ubwandilo 22:1-18. [‡] 4:17 4:17

Bala kalata gwa Ubwandilo 17:5. [§] 4:18 4:18 Bala kalata gwa Ubwandilo 15:5.

19 Akabalilo kala, Abulahamu aali nkangale gwa fyinja imia jimo buno. Looli ulwitiko lwake lukaalogotiile, na paapo aameenye ukuti umbili gwake gwafwene ngati gufwile, kangi unkasi gwake Sala aali nngumba. **20** Kangi akaali ni ndumbula ijaa kwilaamwa ku lufingo ulu aapeeliigwe na Kyala. Looli amaka gaake agaa kummwitika Kyala gaalyongiilepo, kangi antuufyaga, **21** namanga aameenye nalooli ukuti Kyala abagiile ukusibomba isi aalimfingiile. **22** Fyobeene Kalata uMwikemo ikuti, "Kyala alinkummbala ubugolofu."*

23 Looli inongwa isi sikuti, "Kyala alinkummbala ubugolofu," sikaja sya Abulahamu mwene, **24** looli syitu na nuuswe, twe Kyala ikutubala ubugolofu, linga tukummwitika umwene, uju aalinskyusiisye uNtwa gwitu Jesu ukufuma mbafwe. **25** Kyala aalinningile Jesu ukufwa, ukuti abusoosyepo ubutulanongwa bwitu. Kangi aalinskyusiisye, ukuti uswe tubaligwe ubugolofu.

5

Ulutengaano nu lusubilo

1 Po kunongwa jaa kuti Kyala atubalile ubugolofu, ukukongana nu kummwitika umwene, tulu nu lutengaano nagwe ku njila jaa Ntwa gwitu Jesu Kilisiti. **2** Jo uju atulongwisye ndwitiko lwitu, ukwingila mwi ipyana muno tulimo. Muno tukusekela fijo kunongwa

* **4:22** 4:22 Bala kalata gwa Ubwandilo 15:6.

jaa lusuu**bilo** lwitu ulwa kuja nu buliilanisi mbasisya bwa Kyala. ³ Sikaja syene sisiisi, looli tukusekela moope mu ngubilo syitu, paapo tumeenye ukuti ingubilo sikongelapo uluumii**lilo** lwitu. ⁴ Uluumii**lilo** lukutwala ukukaka indumbula, ukukaka indumbula kukutwala ulusuu**bilo**. ⁵ Ulusuu**bilo** u**lo** latikutususya, paapo Kyala asiiswisye indumbula syitu nu lugano lwake, ku njila jaa kutupa Mbepo Mwikemo gwake.

⁶ Kilisiti aaliisile pakabalilo aka Kyala aakabaatiike, alinkutufwila uswe twe tukaja bagolofu, bo tul i batulanongwa. ⁷ Nalooli, kukafu umundu ukumfwila umundu unnnunu. Looli pamo umundu abagiile ukumfwila umundu unnnunu fijo. ⁸ Looli Kyala atunangiisye ukuti atuganile fijo, ku njila jaa kantuma Kilisiti ukutufwila bo tul i batulanongwa.

⁹ Po linga tubaliigwe ubugolofu ku njila jaa kooneka illopa lya Jesu, nalooli ku njila jaa Jesu tukwisa kwepuka ingalalisi ingali isya Kyala, nu kupokigwa. ¹⁰ Akabalilo kala, bo tul balugu baa Kyala, aatufwenie nagwe ku njila jaa bufwe ubwa Mwanaake. Fyobeene nalooli tukwisa kupokigwa ukwepuka ingalalisi sya Kyala, ku njila jaa buumi ubwa Mwanaake. ¹¹ Sikaja bo u**lo** itolo, looli poope tukusekela mwa Kyala ukwendela ku Ntwa gwitu Jesu Kilisiti, uju atufwenie na Kyala.

Atamu aatwele ubufwe looli Jesu atwele ubuumi

¹² Atamu bo atulile inongwa, ubutulanongwa bwalingiile pakiisu ku njila jaa mundu ujo

jumojwene, bülükütütwalila übufwe. Fyobeene abandu boosa biküfwa, paapo boosa batülanongwa. ¹³ Moose bo akapeeligwa indagilo, übutülanongwa bwalipo pakiisu. Looli linga sikajapo indagilo, abandu batikülongigwa kù butülanongwa bwabo. ¹⁴ Pooke, ükufuma akabalilo akaa Atamu mpaka nkabalilo akaa Moose, übufwe bwali na maka kù bandu boosa, boope na bandu aba bakaatülide inongwa ijaa kükilania indagilo, bo ulu aabombile Atamu.

Atamu aali kifwanikisyo ikya Kilisiti uję aaliisile piitaasi. ¹⁵ Looli übutülanongwa bwa Atamu, ni ipyana lya Jesu filegeene fijo. Ükwendela mbütülanongwa übwa mundu jumojwene, abandu bingi baafwile. Ükwendela mwi ipyana lya mundu jumojwene Jesu Kilisiti, Kyala abongiilepo abandu bingi iipyana ni sajo syake. ¹⁶ Kangi iipyana lila lya Kyala lilegeene nu butülanongwa bwa mundu jula Atamu. Namanga übutülanongwa bwake bümobwene bwatwele kümityu übülöngi bwa Kyala. Looli iliipyana lila ilya Kilisiti lyatwele kümityu ükabaligwa übügolofu, na paapo twali batülanongwa. ¹⁷ Ükwendela übutülanongwa übwa mundu jumojwene, übufwe bülirkwanda ükija na maka kù bandu boosa. Looli ükwendela kù mundu jumojwene, Jesu Kilisiti, sya nalooli fijo, bikütolu mbüumi bwabo, abandu bala aba bambiliile iliipyana ilingi fijo nu kabaligwa übügolofu.

¹⁸ Po leelo, bo ulu abandu boosa bikülongigwa kunongwa jaa butülanongwa bümobwene, bo lulüulo abandu boosa bikabaligwa übügolofu

nū kapeeliga ubuumi kūnongwa jaa mbombo jimojene ijaa bugolofu. ¹⁹ Po leelo, bo ulwa bandu bingi baali batulanongwa, kūnongwa jaa mundu jumojwene ujū aalinkaanile Kyala, bo lūlūulo Kyala ikwisa kubapela ukuja bagolofu abandu bingi, kūnongwa jaa mundu jumojwene ujū aalintiilile Kyala.

²⁰ Indagilo sya Moose syatwaliigwe ukuti ubutulanongwa bongelepo. Looli ubutulanongwa bo bongeliile, lyope iipyana lyā Kyala līlinkukindilila ukongelapo. ²¹ Fyobeene bo ulu ubutulanongwa bwali na maka ukutwala ubufwe, bo lūlūulo iipyana lili na maka ukubabala abandu ubugolofu, nū kubapa ubuumi bwa bwila na bwila, kū njila jaa Ntwa gwitu Jesu Kilisiti.

6

Ukuwa nū kusyūka pamopeene na Kilisiti

¹ Po tūti fiki? Bule, twendelelege ukubomba ubutulanongwa ukuti iipyana lyā Kyala libaalege? ² Himma na panandi! Uswe tukaja nū bulūlanisi mbutulanongwa, tūfwene bo ulwa bafwe kū butulanongwa. Tukagiile buleebule ukwendelela ukuja mbutulanongwa? ³ Bule, mukamanya ukuti uswe twesa bo toosiigwe, tulungiigwe na Kilisiti Jesu mbufwe bwake? ⁴ Paapo toosiigwe mbufwe bwake, nuuswe tūsyiliigwe pamopeene nagwe. Namanga bo ulu Kilisiti aasyukile kū maka amakulumba agaa Kyala, bo lūlūulo nuuswe tukuja nū buumi ubupya.

5 Po linga սswe təbiikiigwe pamopeene nagwe mbufwe bwake, bəbuəbo tukwisa kəsyəsigwa սkəja pamopeene nagwe. **6** Nalooli bo toosigwe, սbəndə bwitə սbwa ijolo bwakomeleliigwe pa kikohekano, սkəti սbəndə սbwa bətəlanongwa boomoligwe. Po leelo twalekile սkəja batəmwa baa bətəlanongwa. **7** Namanga սmundə linga սbəndə bwake սbwa ijolo bufwile, սbətəlanongwa bətikəja nə bulagili kəmyake. **8** Linga սswe twafwile bo սlo pamopeene na Kilisiti, tukwitika սkəti aatukəja nə bəumi pamopeene nagwe. **9** Təmeenye սkəti Kilisiti aasyəkile, atikwisa kəfwa kangi, սbəfwe bəkaja nə bulagili kangi kəmyake. **10** Bo afwile, aafwile kamokeene, kaafwene սkəbətola սbulagili սbwa bətəlanongwa. Akabalilo aka məumi, սbəumi bwake bəli mbəliilanisi na Kyala. **11** Bəbuəbo na numwe mwibonege սkəti mufwile pamopeene na Kilisiti, սbətəlanongwa bəkaja nə bulagili kəmyinu na panandı. Kangi mwibonege սkəti muli bəumi mbəliilanisi na Kyala mwa Kilisiti Jesu.*

12 Po leelo mulingabəlekaga սbətəlanongwa սkəgilagila imibili gyinu, iği aagikəfwa, pamo սkəkonga ifinyonyo fyake ifibiibi. **13** Mulingabombelaga սtəmbakaasya սtwa mibili gyinu սbətəlanongwa ni mbiibi. Looli mwiningege kwa Kyala, սkəti mubombelege սtəmbakaasya twinu isya bugolofu. Namanga musyəsiigwe na Kyala, սkəti muje nə bəumi սbəpya. **14** Սbətəlanongwa bəkaja nə bulagili

* **6:11** 6:11 Mwa Kilisiti Jesu Bala kə Իsyakülingaania.

kūmyīnu, paapo mukūlongosigwa ni ipyana, somma ni ndagilo.

Ukuja batūmwa baa bugolofu

15 Po tūti fiki? Linga tukūlongosigwa ni ipyana, somma ni ndagilo, būle tukwitikisigwa ukkanomba ubutulanongwa? Himma na panandi! **16** Bule, mukamanya ukkanuti linga mwiningile kū mundū jūmo ukkanomba isi ikūlonda, po muli batūmwa baake? Mubagiile ukkanja batūmwa baa butulanongwa nū kūfwa, pamo mubagiile ukkanja batūmwa baa Kyala nū kūmmwimika umwene, ukkanuti mubaligwe ubugolofu. **17** Kyala atuufigwege! Mwali batūmwa baa butulanongwa, looli akabalilo aka musikolile mu ndumbula imanyisyo isi mwapeeliigwe. **18** Mwabūliigwe ukkanfuma mbutūmwa ubwa butulanongwa, muli batūmwa baa bugolofu.

19 Ngūjoba nkifwanikisyo iki ikya butūmwa, paapo umwe mukaali ukkanysagania kanunu. Ijolo mwabombelaga utumbakaasya utwa mibili gyinu, ukkanja tutūmwa twa būnyali nū būbiibi, ukkanomba ubutulanongwa. Looli akabalilo aka utumbakaasya twinu tūjege tutūmwa twa bugolofu, ukkanuti muje biikemo. **20** Akabalilo kala mwali batūmwa baa butulanongwa, mukaa-longosigwaga nū bugolofu. **21** Akabalilo kala, mwabombaga imbombo isi akabalilo aka mukwaga soni. Mwakabilemo ifiki? Ifsi sikuboneka ndi sila bo bufwé! **22** Looli akabalilo aka, mwabūliigwe ukkanfuma mbutulanongwa, muli batūmwa baa Kyala. Ifya kūkabamo ko kūja

biikemo, nū kapeeliga ubeumi bwa bwila na bwila. ²³ Namanga umfwalo gwa batulanongwa bo bufwe. Looli ifyabupe fya Kyala bo buumi bwa bwila na bwila, ukwendela mu Ntwa gwitu Kilisiti Jesu.

7

Aba bikulongsigwa na Jesu bakaja paasi pa ndagilo sya Moose

¹ Baamyitū ndwitiko, ngujoba na nuumwe, mwe musimeenyē indagilo. Mumeenyē ukuti umundū ikulondigwa ukusikonga indagilo bo aliko kwene kū buumi. ² Bo ulwa kifwanikisyo ikyā lūlagilo ulwa bwegi, unkiikulū akabagila ukunndeka undume bo akaali muumi. Looli linga undume afwile, po unkiikulū ikwabuligwa ukufuma ndulagilo ulwa bwegi. ³ Kokuti linga ikwegigwa nū nnyambala ujungi bo undume akaali muumi, ujo ndogwe. Looli linga undume afwile, ali nū bwabuke ndulagilo lula. Nalinga ikwegigwa nū jangi, atikujā ndogwe.

⁴ Baamyitū, buebuabo kūmyinu, nuumwe mufwile kū ndagilo, muli baabuke kū njila jaa bufwe bwa Kilisiti. Po nuumwe muli baa uju aasyukile ukufuma mbufwe, ukuti uswe twesa tūpege iseke inunu kwa Kyala. ⁵ Akabalilo kala, ubundū bwitu ubwa batulanongwa bwatulongsyaga, kangī indagilo syafipelile ifinyonyo ifibiibi ukubomba imbombo mmibili gyitu. Jo nongwa iji twapaga iseke imbiibi isi sikutwala ubufwe. ⁶ Twapinyiigwe ni ndagilo, looli akabalilo aka tufwile pamopeene na

Kilisiti, k^unongwa ijo t^uli baab^uke k^u ndagilo isi syat^upinyaga. Akabalilo aka tutik^ummbombela Kyala k^u njila ijaa ijolo ijaa k^ukola indagilo isi syasimbiigwe, looli tuk^ummbombela Kyala k^u njila imbya ijaa k^ulongosigwa na Mbepo Mwikemo.

*Aband^u boosa bik^ulagiligwa nu
but^ulanongwa*

⁷ Po tuti fiki? Bule, tuti indagilo mbiibi? Himma, bukaja bwanalooli na panandi! Nalooli linga indagilo sikaalipo, une ngali ngamanya ukuti ubutulanongwa fyo fiki. Namanga linga lukaalipo ululagilo ulu lukuti, "Ulinganyonywaga akand^u akaa nnino,"* une ngali ngamanya ukuti ukunyonywa akand^u akaa mwinang^u butulanongwa. ⁸ Looli bo nsimeenye indagilo, po ubutulanongwa bulinkufisambula ifinyonyo ifibiibi ifya luko nu luko nkati mu ndumbula jangu. Po linga indagilo sikajapo, ubutulanongwa bukaja na maka. ⁹ Amasiku agaa uko k^unyuma, naatuugalaga kisita kusimanya indagilo sua Kyala. Looli bo nsimeenye indagilo, ubutulanongwa bulinkuja nu bulagili k^umyang^u, ¹⁰ ndinkufwa, ndinkusibona indagilo isyo, isi syali sua k^um^uba ubuu^umi, ngimba sikumba ubufwe. ¹¹ Namanga k^u njila jaa ndagilo isyo, ubutulanongwa bulinkusyoba une nu kuungoga. ¹² Po leelo sili pabwelu ukuti, indagilo sua Kyala nyiikemo, nunu, kangⁱ sua bwanalooli.

* ^{7:7} 7:7 Bala kalata gwa Ukuusooka 20:17; Ukuukumbuka Ingomeelesyo 5:21.

¹³ Bule, akandu akanunu ako kaalindwaliile ubeufwe? Himma na panandi! Ubtulanongwa bo ubu bwalindwaliile ubufwe ukwendela ku ndagilo sila inunu, ukuti baboneke ukuja bo butulanongwa. Ku njila jaa ndagilo, ubutulanongwa bwasisimikisiigwe ukuja butulanongwa nalooli.

*Jesu ikubapoka abandu ukufuma mbulagili
ubwa butulanongwa*

¹⁴ Tumeenyе ukuti indagilo sysa Moose syafumile kwa Kyala, looli une ndi mundu itolo, une nuulisiigwe ukuja ntumwa gwa butulanongwa.[†]

¹⁵ Isi ngubomba nalooli une ndikwibona. Niiganile ukubomba inunu, leelo ndikubomba. Looli isi ngasigana syso isi ngubomba. ¹⁶ Paapo une ngubomba isi ngasigana, po sikunangisya ukuti ngwitika, ukuti indagilo nunu. ¹⁷ Po ndikuja jo une ne ngubomba isi ngasigana, looli butulanongwa ubu buli nkati mmyangu.

¹⁸ Mmeenyе ukuti nkati mmyangu, kokuti mbundu bwangu ubwa butulanongwa, kakajamo akandu akanunu kokoosa. Namanga niiganile ukubomba inunu, leelo ndikubomba.

¹⁹ Po ndikubomba inunu isi niiganile, looli ngubomba imbiibi isi ngiigana ukasibomba.

²⁰ Paapo une ngubomba isi ngasigana, po sikunangisya ukuti ndikuja jo une ne ngubomba isyo, looli bukuja butulanongwa ubu bulimo nkati mmyangu.

[†] **7:14** 7:14 Untumwa gwa butulanongwa Bala iisyu Untumwa ku Isyakulingaania.

²¹ Po leelo nkabwene akandu aka: Bo nglonda unctiona akandu akanunu, ngukwabigwa unctiona akandu akabiibi.
²² Indagilo sysa Kyala nsiganile ni ndumbula jangu joosa. ²³ Looli utumbakaasya utwa mbili gwangu tukulongsigwa na maka agaa butulanongwa aga gikupingana ni nyiinogono. Fikumbela ukuja ntumwa gwa kubombela ubutulanongwa ubu bukubomba imbombo mu mbili gwangu.

²⁴ Ahili unctione! Jo jwani ugwa kumboka unctione, nsookemo mbundu ubu bukulongsigwa nu bufwe? ²⁵ Kyala atuufigwege, uju ikumboka ku njila jaa Ntwa gwitu Jesu Kilisiti!

Namanga unctione ndi ntumwa gwa ndagilo sysa Kyala mu nyiinogono syangu, looli mbundu bwangu, ndi ntumwa gwa ndagilo isya butulanongwa.

8

Ukulongsigwa na Mbepo Mwikemo

¹ Po leelo, akabalilo aka, kujakako ukupeligwa ulufundo abandu aba balungeene na Kilisiti Jesu. ² Namanga Mbepo Mwikemo uju ikubapa ubumi bwa bwila na bwila, aambiikile ukuja mwabuke mwa Kilisiti Jesu, ukufuma mbutulanongwa na mbufwe. ³ Indagilo sysa Moose sikaabagiile ukutupoka, kunongwa jaa boonywa ubwa bundu bwitu ubwa butulanongwa. Looli Kyala atupokile. Aalintumile umwanaake juujo, ukuja nu mbili bo ugwa bandu, ukuti aje ikemo ilya kubooligwa

ilya kubusoosyapo ubutulanongwa. Ku njila iji aabulongile ubutulanongwa. ⁴ Kyala aabombile bo ulo ukuti ingolofu isi sikulondigwa ni ndagilo sya Moose sibombigwe pakati pamyitu, uswe twe tukulongsigwa na Mbepo gwake, somma ku maka agaa bundu bwitu ubwa butulanongwa.

⁵ Namanga aba bikulongsigwa nu bundu bwabo ubwa butulanongwa, inyiinogono syabo sikulonda ukutula inongwa. Looli aba bikulongsigwa na Mbepo Mwikemo, inyiinogono syabo sikulonda isi sikunkyla Mbepo ujo. ⁶ Umundu uju ikulongsigwa nu bundu bwake ubwa butulanongwa, ummalikisyo gwake bo bufwé bwene. Looli uju ikulongsigwa na Mbepo Mwikemo, ikukaba ubuumi nu lutengaano. ⁷ Po uju ikulongsigwa nu bundu ubwa butulanongwa, umwene jo ndugu gwa Kyala. Umundu ujo atikusitiila indagilo isya Kyala, akabagila ukusitiila. ⁸ Uju ikulongsigwa nu bundu ubwa butulanongwa akabagila ukunkyla Kyala.

⁹ Looli umwe mutikulongsigwa nu bundu ubwa butulanongwa, looli mukulongsigwa na Mbepo gwa Kyala, linga Mbepo ujo ikutuugala nkati mmyinu. Looli umundu gwesa uju akaja na Mbepo ujo, uju jo Mbepo gwa Kilisiti, umundu ujo akaja gwake. ¹⁰ Linga Kilisiti ikutuugala nkati mmyinu, Kyala ababalile ubugolofu, na Mbepo Mwikemo ikubapa ubuumi bwa bwila na bwila, na paapo imibili gyinu gifwile kùnongwa jaa butulanongwa. ¹¹ Kangi linga Mbepo gwa Kyala, uju aalinsyusiise Jesu, ikutuugala nkati

mmyinu, po Kyala 舅 aalinsyəsiisye Kilisiti əkəfuma mbafwe ikwisa kugipa imibili gyinu əbəumi, kə njila jaa Mbepo gwake 舅 ali nkati mmyinu.

¹² Baamyitə ndwitiko, əswe tutikulondigwa əkutuugala mbəumi əbu bukulongosigwa nu bəndə bwitə əbwa butulanongwa. ¹³ Namanga linga mukutuugala mbəumi əbu bukulongosigwa nu bəndə əbwa butulanongwa, mukwisa kufwa. Looli linga kə maka agaa Mbepo Mwikemo, mukəsigoga imbombo imbiibi, aamukujaga bəumi bwila na bwila.

¹⁴ Boosa aba bikulongosigwa na Mbepo gwa Kyala bo baana baa Kyala. ¹⁵ Namanga Mbepo 舅 mwapeeliigwe, akaabapelile kangi əkəja batəmwa aba bali nu lətende. Looli abapelile əmwe əkəja baana baa Kyala, na kuli 舅 tukənkoolela Kyala əkuti, "Abba," kokuti, "Taata." ¹⁶ Mbepo Mwikemo jujo ikəsisimikisyə mu ndumbula syitə əkuti, əswe təli baana baa Kyala. ¹⁷ Po linga əswe təli baana baa Kyala, təli baa kilingo ikyə Kyala. Nalooli tukwisa kwingilapo ikilingo pamopeene na Kilisiti, linga əswe təli baliilanisi mu ngəbilo syake, əkuti təje baliilanisi moope na mbəsisya bwake.

Kyala ikwisa kubapa əbusisyə abaanaake

¹⁸ Ingəbilo isya kabalilo aka ngəsibona əkuti kandə kaa itolo, əkəfwanikisyə nu bəsisya əbu Kyala ikwisa kütusetəlila. ¹⁹ Ifipeligwa fyosa fikəguulila ndəsəubilo akabalilo aka Kyala ikwisa kubasetəla pabwelu abaanaake əkuti bo

baani. ²⁰ Namanga ifipeligwa fyosa fyalyandwike filinkuja fya mwalo, somma ku bwigane bwabo, looli ku bwigane bwa Kyala juujo. Po fikuguulila ndusubilo, ²¹ ukuti fiise kabiikigwa mbwabuke ukufuma mbatumwa bwabo ubwa loonangiko, ukuti fije na bwabuke ubakulumba bwa baana baa Kyala.

²² Tumeenye ukuti ukufika akabalilo aka, ifipeligwa fyosa fikulila ku lubabo bo ulwa nkiikulu uju ali pakupaapa. ²³ Na nuuswe, twe tipeeliigwe Mbepo Mwikemo, tukulila fijo mu ndumbula syitu kuno tukunnguulila Kyala ukuti atupele ukuja baanaake, kokuti ikwisa kutwabula na kutupa imibili imipyga.

²⁴ Ulusubilo ulo tul na nalo ukwandila apa Kyala aatupokile. Looli linga tukabwene aka tukukasubila, kujakako ukuguulila. Bule, jo jwani uju ikusubila ukueeligwa akandu aka ali nako? ²⁵ Looli linga tukusubila ukueeligwa akandu aka tutikukabona, po tukuumiilila ukuguulila.

²⁶ Bububo Mbepo Mwikemo ikututuula mboonywa bwitu. Namanga tukamanya ukwipuuta bo muno Kyala ikulondela, looli Mbepo juujo ikutwipuutila ni kitima iki ukabagila ukukilingaania. ²⁷ Kyala uju asimeenye isi silimo mu ndumbula sya bandu, asimeenye syope ni nyiinogono isya Mbepo gwake. Namanga Mbepo ujo ikabiipuutila abiitiki ukukongana na bwigane bwa Kyala.

²⁸ Tumeenye ukuti, kuli syosa Kyala ikababombela inunu abandu aba bannganile, aba ababiliikiile ukukongana ni nyango jaake.

²⁹ Namanga Kyala aatalile ʉkʉbamanya abasʉngʉligwa baake bo akaali ʉkʉkipela ikiisʉ. Aabasʉngwile ʉkuti bajege bo muno ʉMwanaake ajiiliile, ʉkuti 砜 o ajege nkʉlʉmba pakati pa baana boosa abaa Kyala. ³⁰ Po leelo aba aabasʉngwile, bo aba aababilikiile. Aba aababilikiile, bo aba aababalile ʉbugolofu. Kangi aba aababalile ʉbugolofu, bo aba aabapeele ʉbusisya bwake.

Akajako ugwa kʉtʉpaagʉla ndugano lwa Kyala

³¹ Liilino tʉti fiki kʉ nongwa isyo? Linga Kyala ali pamopeene na nuuswe, bʉle, jo jwani aikʉtʉtola? ³² Kyala akaalimpaakiisyे ʉMwanaake ʉkʉfundigwa, looli aalinsoosiisyे ʉkuti atufwile ʉswe twesa. Linga aatʉpeeple ʉMwanaake ʉkʉtʉfwila ʉswe, nalooli ikwisa kʉtʉpa ʉtʉndʉ toosa. ³³ Bule, jo jwani 砜 aikʉmela ʉkuti abasʉngʉligwa baa Kyala balongigwe? Akajako najʉmo, namanga Kyala jʉajo jo 砜 ababalile ʉbugolofu. ³⁴ Bule, jo jwani 砜 aikʉbasitaaka abasʉngʉligwa baa Kyala? Akajako najʉmo, namanga jo Kilisiti Jesu, 砜 aafwile nʉ kʉsyʉka, atʉugeele kʉkibafu ikiiliilo ikyo Kyala pabujo ʉbwimikigwa fijo, ʉko ikʉtwipuutila ʉswe.

³⁵ Fyo filikʉ iñi fibagiile ʉkʉtʉpaagʉla ndugano ʉlwa Kilisiti? Bule, ʉbʉtolwe, pamo ʉbukamandanigwa, pamo ingʉbilo, pamo injala, pamo ʉkʉsita kʉja ni myenda, pamo ʉkʉfwimigwa, pamo ʉkʉgogigwa? ³⁶ Bo muno sisimbiigwe mwa Kalata ʉMwikemo ʉkuti,

"Amasiku goosa tukufwimigwa,
paapo tukukubombela ugwe.
Uswe tukubombeliga kabiibi,
bo ulwa ng'oosi isya kubooligwa."^{*}

³⁷ Looli kuli syosa isi uswe tukutola fiijo,
ukwendela mwa Kilisiti uju atuganile.
³⁸ Namanga nsyageenie nalooli ukuti kakajako
akandu aka kabagiile ukutupaagula ndugano
lwa Kyala. Linga tuli bumi, pamo linga tefwile,
aatutikupaaguligwa. Akajako ugwandumi, pamo
undagili gwa nkiisu muno, pamo utundu utu
tukubombigwa akabalilo aka, pamo utu tukwisa
piitaasi, ³⁹ pamo utundu utwa kumwanya, pamo
utundu utwa kubusyuka, pamo ikipeligwa ikingi
kyokyosa iki kibagiile ukutupaagula ndugano
lwa Kyala, ulu alusetwile ukwendela mwa Kilisiti
Jesu, uNtwa gwitu.

9

Kyala aabasungwile aBanyaasilaili ukuja bandu baake

¹ Kilisiti nkeeti gwangu ukuti ngujoba isya
nalooli, indumbula jangu jikuusisimikisyu
jikulongosigwa na Mbepo Mwikemo ukuti
ndikutungulupa. ² Nsulumeenie fiijo nu
kubabigwa ukusita kumalika mu ndumbula.
³ Naabagiile ukuhoboka ukugunigwa na Kyala
nu kusoosigwamo mwa Kilisiti ukuti abandu
abaa nkikolo kyangu bapokigwe! ⁴ Abo bo
Banyaasilaili. Bo aba Kyala aababiikile ukuja
baanaake. Aali pamopeene nabo mbasisya

* **8:36** 8:36 Bala kalata gwa Isabuli 44:22.

bwake. Bo aba Kyala aabiikile ʉlwitikano nabo, nʉ kʉbapa ɻndagilo syake, nʉ kʉfinga kʉmyabo, nʉ kʉbalagila muno bikʉlondeligwa ʉkʉmmwipuuta. ⁵ ABanyaaisilaili abo, baa ndʉjungu lwa Abulahamu, Isaka na Jaakobo. Joope Kilisiti afumile ndʉjungu lwabo. Jo Kyala, ʉNkʉlʉmba gwa fyosa. Atuufigwege bwila na bwila! Ameni.

⁶ Bule, Kyala aatoliigwe ʉkʉbomba isi aafingile kʉ Banyaaisilaili? Himma! Paapo abaa ndʉjungu lwa Abulahamu bamo bakaja basʉngʉligwa baa Kyala. ⁷ Kangi abaa ndʉjungu lwa Abulahamu bamo batikʉbaligwa ʉkʉja baanaake, paapo Kyala aalimmbʉulile Abulahamu aatile, “Ulʉjungu lwako lukʉfuma kwa Isaka.”* ⁸ Kokʉtì, abaana bamo aba aabapaapile Abulahamu bakaja baana baa Kyala. Looli aba bapaapiigwe ʉkukongana na muno Kyala aafingiile kwa Abulahamu, bo aba bikʉbaligwa ʉkʉja baana baa Kyala. ⁹ Namanga ʉlʉfingo ʉlwene lukʉtì, “Angʉgomokelako nkabalilo aka nkabaatiike, Sala aikujaga nʉ mwana ʉnnyambala.”†

¹⁰ Kangi sikaja syo isyo itolo. Umwana ʉjo jo Isaka, ʉnkasi gwake Lebeka aalimpaapiile abaana babili abiipasya. ¹¹⁻¹² Bo bakaali ʉkʉpaapigwa abiipasya abo, Kyala alinkʉmmmbʉula Lebeka ʉkʉtì, “Unkʉlʉmba ikwisa kʉmmbombelaga ʉnnandi.”‡ Kyala bo ikujoba isyo, abaana abo bo bakaali ʉkʉbomba

* **9:7** 9:7 Bala kalata gwa ɻbwandilo 21:12. † **9:9** 9:9 Bala kalata gwa ɻbwandilo 18:10, 14. ‡ **9:11-12** 9:11-12 Bala kalata gwa ɻbwandilo 25:23.

nasimo inunu pamo imbiibi. Iſi sikunangisya ukkanati Kyala ikusungula abandu ukukongana nu bwigane bwake. Batikusunguligwa ukukongana ni mbombo syabo, looli bikusunguligwa na ujü ikubabilikila. ¹³ Jo nongwa iji Kalata uMwikemo ikuti, "Jaakobo naalinnganile, looli Esabu naalinkaanile."§

Kyala ngolofu

¹⁴ Po tati fiki? Bule, tutigi Kyala akaabomble isya bwanalooli? Himma na panandi!

¹⁵ Namanga aalimmbuulile Moose aatile,

"Une ndi nu lapaakisyo

kü mundu ujü niiganile ukampaakisya,
kangi ngumpelela ikisa

umundu ujü niiganile ukumpelela ikisa."*

¹⁶ Akapala kyo kisa ikya Kyala, bukaja bwigane bwa bandu, pamo ukwijuula kwabo abeene.

¹⁷ Kangi mwa Kalata uMwikemo aalimmbuulile Falao aatile, "Naakubiikile ukuja malafyale ukuti ku njila jaako mbanangisye abandu amaka gangu, nu kuti ingamu jangü jifumusigwege ikiisu kyosa."† ¹⁸ Po leelo tumeenyé ukuti Kyala ukampaakisya umundu gwesa ujü abaatiike ukampaakisya, nu kumpelela ubukafu indumbula ujü abaatiike ukumpelela ubukafu.

Ingalalisi ni kisa kya Kyala

¹⁹ Pamo ubagiile ukundaalusya ukuti, "Linga sili bo ulo, fiki Kyala ikutulonga? Namanga akajako umundu ujü abagiile

§ **9:13** 9:13 Bala kalata gwa Malaki 1:2-3. * **9:15** 9:15 Bala kalata gwa Ukusooka 33:19. † **9:17** 9:17 Bala kalata gwa Ukusooka 9:16.

uk̄sisigila imbaatiko sya Kyala.” ²⁰ Ugwe ulti mundu itolo! Bule, ubagiile b̄leeb̄le uk̄tolana na Kyala? Bule, ikipeligwa kibagiile uk̄tolana na uju aakipelile nu kulaalusya uk̄ti, “Fiki umbelile bo ulu?”[‡] ²¹ Bule, umbumba ndeko atikubumba muno iiganile? Indeko jimo ikujibumba ku mbombo ijaa kwimikigwa, ijingi ku mbombo isita kwimikigwa.

²² Bo sili kwa Kyala. Aalondaga uk̄banangisya abandu ingalalisi syake na maka gaake, looli abakeeteliile fijo aba baalondigwaga uk̄longigwa nu kupyutigwa. ²³ Kangi aalondaga uk̄busetula ubusisa bwake ubukulumba, kuli aba aalondaga uk̄bapelela ikisa, aba aabatendekiisye kilingaanu uk̄bapapo ubusisa bwake. ²⁴ Abandu abo, bo aba aabasungwile, kokuti uswe twesa twe Bajuuta na aba bakaja Bajuuta. ²⁵ Iyi syo isi Kyala aajobile mwa kalata ugwa nkunguluka Osija uk̄ti,
“Aba bakaja bandu bangu,
ngubatigi, ‘Bandu bangu.’

Abandu aba ngaabaganile,
ngubatigi, ‘Bakundwe bangu.’ ”[§]

²⁶ Kangi,
“Pabujo ubu baajobigwaga ukuti,
‘Umwe mukaja bandu bangu,’
po apa aabikujobigwaga ukuti,
‘Baana baa Kyala uMuumi.’ ”*

²⁷ Joope unkunguluka Jeesaja ikujoba sisiisyo ku Banyaasilaili ikuti,

[‡] **9:20** 9:20 Bala kalata gwa Jeesaja 29:16. [§] **9:25** 9:25 Bala kalata gwa Osija 2:23. * **9:26** 9:26 Bala kalata gwa Osija 1:10.

"Nalinga aBanyaaisilaili bingi bo ʉlwa nsanga
 ʉgwa kʉmbali kʉ nyanja,
 poope abandʉ aba aabikʉpokigwa banandi.
 28 Namanga ʉNtwa Kyala ikwisa kʉbapa
 ʉlufundo ʉlusita kwagilwa
 abandʉ abaa pakiisʉ apa, kisita kukaabila."†
 29 Bo muno aajobiile ijolo ʉnkunguluka Jeesaja
 ʉkuti,
 "Linga ʉNtwa ʉMwene maka goosa akaasyesye
 bambo abaa ndujungu lwitʉ,
 ngali tʉpyutiigwe loosa bo ʉlwa bandʉ abaa mu
 Sotoma na Gomola."‡

*Isi syabapelile aBanyaaisilaili bambo ʉkusita
 kubaligwa ʉbugolofu*

30 Bule, tuti fiki? Na paapo abandʉ aba
 bakaja Banyaaisilaili bakaalijʉulile ʉkuti ba-
 baligwe ʉbugolofu na Kyala, poope Kyala aaba-
 balile ʉbugolofu kʉ nongwa jaa lwitiko lwabo.
 31 Kangi kokuti, aBanyaaisilaili aba bijʉulaga
 ʉkusikonga indagilo ʉkuti babaligwe ʉbugolofu,
 baatoliigwe ʉkusikonga indagilo sila. 32 Fiki
 bakaabaliigwe ʉbugolofu? Paapo bijʉulaga
 ʉkusikonga imbombo sya ndagilo, kisita lwitiko
 kwa Kyala. Balinkwitika pi ibwe§ lila iikʉlʉmba,
 balinkʉgwa. 33 Bo muno sisimbiigwe mwa
 Kalata ʉMwikemo ʉkuti,

"Namukeete, ʉko nkaaja akaa mu Syoni,*
 mbiikile iliibwe ili abandʉ aabikwitikan-
 gapo,

† 9:28 9:27-28 Bala kalata gwa Jeesaja 10:22-23. ‡ 9:29 9:29
 Bala kalata gwa Jeesaja 1:9; Ɂbwandilo 19:24-25. § 9:32 9:32
 Ilibwe Kokuti Kilisiti. * 9:33 9:33 Syoni ngamu ijingi ijaa
 Jelusalemu.

ili aalikubapelelaga abandu ukugwa.
 Looli umundu gwesa uju ikummwitiika uju jo
 ibwe ilyo,
 atikwisa kusukamo siku!"[†]

10

1 Baamyitu ndwitiko, ngunyonywa mu ndumbula jangu ukuti abiinangu abo aBanyaasilaili bapokigwe. Isyo syo isi ngusuma ukuti Kyala asibombe. **2** Nikubabuula umwe, abandu abo bikwijuula ukunkonga Kyala, looli bakamanya muno Kyala ikhlondela ukunkonga. **3** Abeene bakaabwageenie ubugolofu bwa Kyala, bakaaliibikile paasi pa bugolofu bwake. Looli biilondelaga ubugolofu bwabo abeene. **4** Namanga Kilisiti jo bumalikilo bwa ndagilo, ukuti abandu boosa aba bikummwitiika babaligwe ubugolofu.

Abandu boosa babagile ukupokigwa

5 Ukbabaligwa ubugolofu ku njila jaa kusikonga indagilo, Moose aasimbile aatile, "Umundu gwesa uju ikusikonga indagilo syosa, ikujaga nu buumi ku njila jaa kusikonga."^{*} **6** Looli ukubabaligwa ubugolofu ku njila ijaa lwitiko, Kalata umwikemo ukuti, "Mulingiilaalusyaga mu ndumbula syinu ukuti, 'Jo jwani abagile ukufyuka kumwanya?'" Kokuti ukuntwala Kilisiti pakiisu. **7** "Pamo ukuti, 'Jo jwani ugwa kusuluka mpaka ku busyuka?'" Kokuti

[†] 9:33 9:33 Bala kalata gwa Jeesaja 8:14; 28:16. * 10:5 10:5 Bala kalata gwa Abanyaleebi 18:5.

ukansyasya Kilisiti ukufuma mbafwe.[†] ⁸ Looli Kalata uMwikemo ikuti fiki? Ikuti, "Iisyu lya Kyala lili kifuki na nungwe, lili nkanwa mmyako na mu ndumbula jaako."[‡] Kokuti jo ndumi jaa kummwitika Kilisiti, iji tukufumusya.

⁹ Po linga kujoba na kanwa kaako ukuti, "Jesu jo Ntwa," nu kwitika mu ndumbula jaako ukuti Kyala aalinsyusiisye ukufuma mbafwe, kupokigwa. ¹⁰ Namanga mu ndumbula umundu ikwitika, po ikubaligwa ubugolofu, kangi na kanwa kaake ikujoba, po ikupokigwa. ¹¹ Kalata uMwikemo ikuti, "Umundu gwesa uju ikummwitika atikwisa kusukamo siku."[§] ¹² Namanga bakaleganapo uNjuuta na uju akaja Njuuta. UNtwa ali jujomjwene, jo Ntwa gwa bandu boosa, ikubasaja boosa aba bikansuma. ¹³ Bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, "Kukuti mundu uju ikusumila mu ngamu jaa Ntwa, ikupokigwa."*

¹⁴ Po abandu babagiile buleebule ukansuma, linga bakammwitika? Kangi babagiile ukummwitika buleebule, linga bakapilikamo indumi jaake? Babagiile ukupilika buleebule, linga bakalumbililiga? ¹⁵ Kangi babagiile buleebule ukulumbililiga, linga abandu bakatumigwa kukubalumbilila? Fyobeene Kalata uMwikemo ikuti, "Kununu fijo ukwisa kwa bandu aba bikulumbilila iNdumi iNunu!"[†]

[†] **10:7** 10:6-7 Bala kalata gwa Ukuambuka Ingomeesyo 30:12-13. [‡] **10:8** 10:8 Bala kalata gwa Ukuambuka Ingomeesyo 30:14. [§] **10:11** 10:11 Bala kalata gwa Jeesaja 28:16.

* **10:13** 10:13 Bala kalata gwa Joeli 2:32. [†] **10:15** 10:15 Bala kalata gwa Jeesaja 52:7.

16 Leelo aBanyaaisilaili bamo bakaaliitiike iNdumi iNunu ijaa Jesu. Namanga unkunguluka Jeesaja aajobile aatile, “Gwe Ntwa, jo jwani iitiike indumi jiitü?”‡ **17** Po leelo abandu ukuti biitike, mpaka bapiliike indumi ijo. Po ukuti bapiliike, mpaka balumbililige iNdumi jaa Kilisiti.

18 Leelo ngwilaalusya, bule aBanyaaisilaili bakapilikamo? Nalooli baapiliike, namanga Kalata uMwikemo ikuti,
“Indumi jibalaniile pakiisü kyosa,
amasyü gaabo gaabalaniile ukufika
kummaliikisyo ugwa kiisü.”§

19 Kangi ngwilaalusya, bule aBanyaaisilaili bakaasyageenie? Baasyageenie paapo Kyala aababuulile ukwendela kwa Moose aatile,
“Ngubapela ukuja nu buufi,
ku bandu aba bakaja bandu bangü,
ngubakalasya fijo umwe,
ku bandu aba bakamanya.”*

20 Kangi unkunguluka Jeesaja ikujoba ku bukifu ikuti,
“Abandu aba bakaandondaga,
bo aba baambwene.
Abandu aba batikulaalusya inongwa syangü,
niisetwile kamyabo.”†

21 Looli isya Banyaaisilaili, Kyala ikuti,
“Umuusi goosa naabagolokiisye amaboko gangü,
abandu aba batikumnyimika,

‡ **10:16** 10:16 Bala kalata gwa Jeesaja 53:1. § **10:18** 10:18 Bala kalata gwa Isabuli 19:4. * **10:19** 10:19 Bala kalata gwa Ukuukumbuka Ingomeelesyo 32:21. † **10:20** 10:20 Bala kalata gwa Jeesaja 65:1.

kangi baa lukaani.”‡

11

Kyala akabaleka abandu baake aBanyaasilaili

¹ Po leelo ngubalaalussya nguti, bule, Kyala abalekile abandu baake? Himm*ma* na panandi! Une niine ndi Mwislaili, ugwa ndujungu ulwa Abulahamu, nkikolo iky*a* Benjamini. ² Kyala akabaleka abandu baake,* aba aabasungwile ijolo. Bule, mukasimanya isi sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo isi sikunnjoba Elija, muno aasuumiile kwa Kyala kunongwa jaa Banyaasilaili? ³ Aatile, “Gwe Kyala, abandu aba, baabagogile abakunguluka baako nu koonanga ifigemo fyako. Nsyele niimwene, kangi bikulonda ukusangoga niine!”† ⁴ Kyala aalimmwamwile buleebule? Aatile, “Niibiikiile abandu 7,000 mu Isilaili aba batikummwipuuta Baali.”‡

⁵ Na ulu bo sili akabalilo aka. Balipo banandi aba basyele aba Kyala abasungwile kwi ipyana lyake. ⁶ Po leelo, linga tusanguliigwe kwi ipyana lya Kyala, tutikupokigwa ni mbombo isi tukubomba. Linga Kyala aabapokaga abandu kunongwa jaa mbombo syabo, po ngali iipyana likaja ipyana kangi.

⁷ Po leelo sili buleebule ulu? ABanyaasilaili baalondaga ukuja bagolofu, looli bakaakabile. Beene aba Kyala aabasungwile, bo aba

‡ **10:21** 10:21 Bala kalata gwa Jeesaja 65:2. * **11:2** 11:2 Bala kalata gwa 1 Samweli 12:22. † **11:3** 11:3 Bala kalata gwa 1 Abanyafyale 19:10, 14. ‡ **11:4** 11:4 Bala kalata gwa 1 Abanyafyale 19:18.

baakabile. Looli aBanyaaisilaili abangi boosa, aabapelile ʉkʉja nɪ ndumbula ingroup, ⁸ bo muno sisimbiigwe mwa Kalata ʉMwikemo ʉkuti,
“Kyala aabalʉʉleesye bo ʉlwa bandʉ aba bago-

nile ʉtulo,

aabapelile ʉkuti balingakeetaga,

aasindiile imbulukutu ʉkuti balingapilikaga,

balí bo ʉlo mpaka umwisyʉgʉ.”[§]

⁹ Joope umalafyale Ndaabiti aatile,

“Bo balí pa findʉ fyabo ifya pa lʉsekelo,

Kyala afisanusye ʉkʉja ntego,

ʉntego ʉgwa kʉbakola abeene,

ʉkwikinyamo nʉ kubafunda.

¹⁰ Amaaso gaabo gabiikgwe ingroupi,

ʉkuti balingafibonaga nafimo,

iñyuma syabo sigundamege bwila,

kʉ ngubilo syabo.”*

¹¹ Po ngwilaalʉʉsyा kangi, bʉle, aBanyaaisilaili bo biikinyilemo, baagwile loosa? Himma na panandi! Abeene bo bankaanile Kyala,

Kyala aabapeele abandʉ abaa mfikolo ifingi iñjila ijaa kʉpokigwa. Aabombile bo ʉlo ʉkuti aBanyaaisilaili bababonelege ʉbʉifi abo.

¹² ʉkwikinyamo ʉkwa Banyaaisilaili kwatwele iipyana izophi kʉ bandʉ boosa abaa pakiisu,

kangi ʉkʉgwa kwa Banyaaisilaili kwatwele iipyana izophi kʉ bandʉ abaa mfikolo ifingi. Po abandʉ boosa aabikʉkabamo iipyana ʉkukindapo, aBanyaaisilaili bo bammwitiike

kangi ʉMpoki.

§ **11:8** 11:8 Bala kalata gwa ʉkukumbuka Ingomeelesyo 29:4;

Jeesaja 29:10. * **11:10** 11:9-10 Bala kalata gwa Isabuli 69:22-23.

Isajo ku bandu aba bakaja Banyaaisilaili

¹³ Ulu ngujoba na numwe mwe mukaja Banyaaisilaili. Paapo Kyala aalindumile ukuja ntumigwa gwinu,[†] ngwituukifya imbombo ijo. ¹⁴ Ngusuubila ukuti, pamo aBanyaaisilaili biinangu bikababonelaga ubuufi umwe kuli isi Kyala ikubabombela, ukuti bamo pakati pamyabo bapokigwe. ¹⁵ Namanga Kyala bo abakaanile aBanyaaisilaili, alinkumanyana nabo abandu abaa mfikolo ifingi. Linga Kyala ikumanyana na Banyaaisilaili kangi, bukujaga buumi kuli aba baafwile! ¹⁶ Linga umundu ansookiisye Kyala ifilubukilwa ukuja ikemo, fyosa ifi atondwile fikuja fiikemo. Kangi linga imisi igya nsyunguti miikemo, ni samba syake syope sikuja nyikemo.

¹⁷ Umwe mwe mukaja Banyaaisilaili, muli bo isamba isya nsyunguti ugwa mmatengele. ABanyaaisilaili bali bo isamba isya nsyunguti ugwa mu ngunda. ABanyaaisilaili bamo batumuliigwe ukufuma mu mpiki ugwa mu ngunda, umwe mulangisiigwe pabujo bwabo, mukumela nu kakaba ifinunu ukufuma mu nsi gwa nsyunguti ugu gubyaliigwe. ¹⁸ Po leelo mulingesiilaamwaga isamba isi situmuliigwe. Muleke ukwituufya. Mumanyege ukuti imisi gitikubasuubila umwe, looli umwe jo umwe mukugisuubila imisi. ¹⁹ L^umo kuti, “Isamba isyo syatumuliigwe ukuti une ningile pabujo bwabo.” ²⁰ Isyo sya nalooli. Isamba isyo syatumuliigwe kunongwa jaa kusita kwitika, looli ugwe gwimile

[†] **11:13** 11:13 Untumigwa gwinu Bala iisyu Abatumigwa ku Isyakulingaania.

kanunu kənongwa jaa lwitiko lwako. Po leelo gwitiimege, ularingiituufyaga. ²¹ Linga Kyala aasitumwile isamba isya kubwandilo, abagiile ukubomba bo ulo na kamyako.

²² Ukeete muno Kyala ajiiile ubununu, kangi nkali. Aababombiile ukukali aba baalinkaanile, looli ikukubombela kanunu ugwe, linga kwendelela ukunsuubila. Looli linga kunndeka, po nungwe katumuligwa. ²³ Boope aBanyaaisilaili bala linga bikummwitika kangi Kyala, bikulungisigwa kangi mu nsyunguti, paapo Kyala ali na maka agaa kubalungisya kangi. ²⁴ Po leelo ugwe gwe ukaja Mwisilaili gwatumuliigwe ukufuma mu nsyunguti ugwa mmatengele, nu kulungisigwa mu nsyunguti ugwa mu ngunda. Ako kandu kapyu ukubombigwa.[‡] Umanyoge ukuti jikaja mbombo ngafu kwa Kyala ukubagomokesyapo aBanyaaisilaili pabujo bwabo!

Kyala ali nu lupaakisyo ku bandu boosa

²⁵ Baamyitu ndwitiko, ngulonda mumanye ulubaatiko ulo ulwa mbatiit uulwa Kyala, ukuti mulungiisa kwituufya. ABanyaaisilaili bamo bakafu indumbula, bikwendelela ukaja bakafu kubabalilo, mpaka jifwane imbalilo ijaa bandu baa mfiisu ifingi abaa kwambililiga na Kyala. ²⁶ Ku njila ijo, aBanyaaisilaili boosa bikwisa

^{‡ 11:24} 11:24 Abantu bikatumula isamba isya mpiki ugugubyaliigwe nu kusilunga mu mpiki ugwa ndiis. Looli akandu akypyu apa, po apa Pauli ikuti isamba isya ndiis sikulungigwa mu mpiki ugugubyaliigwe.

küpokigwa. Bo muno sisimbiigwe mwa Kalata ʉMwikemo ʉkuti,
“Umþoki ikwisa kufuma nkaaja akaa mu Syoni,
ikwisa kùlupela ʉlüjungu lwa Jaakobo
ʉkusita kùnkaana Kyala.

27 Ulo lwitikano lwangü ʉlu ngwisa kubiika,
po ngwisa kusoosyapo ʉbutulanongwa
bwabo.”[§]

28 Kùnongwa jaa kùkaana iNdumi iNunu,
aBanyaaisilaili baaliipelile balugü baa Kyala,
ʉkùcabamo ʉmwe mwe bandu abaa mfikolo
ifingi. Looli Kyala akaali abaganile, paapo
aabasüngwile abiisukulu baabo kù bwigane
bwake. **29** Namanga linga Kyala abasüngwile
abandu nu kùbasaja, akabagila ʉkwandula.
30 Kùbwandilo ʉmwe mukantiilaga Kyala,
looli akabalilo aka ʉkusita kutiila ʉkwa
Banyaaisilaili kùpelile ʉkùpaakisigwa ʉmwe.
31 Bo lùlhulo, ʉkùpaakisigwa kwinu, kukwisa
kùpela ʉkùpaakisigwa abeene, na paapo
batikùntila Kyala akabalilo aka. **32** Po leelo Kyala
abapinyile abandu boosa pakiisu kù bukafu bwa
ndumbula syabo, ʉkuti abapaakisye abandu
boosa.

Kyala atuufigwege

33 Keeta, bo bwingi buki ʉbukabi ʉbwa Kyala,
amahala nu bùmanyi bwake ʉbukulumba? Jo
jwani abagiile ʉkùbwagania ʉbùlongi, ni njila
sya Kyala?

34 “Jwani asyageenie inyiinogono sya Ntwa
Kyala,

[§] **11:27** 11:26-27 Bala kalata gwa Jeesaja 27:9; 59:20-21; Jelemija
31:33-34.

pamo jwani abagiile ʉkʉnndingaania?"*

³⁵ "Jwani ankopiisyemo akandʉ Kyala,
akaa kʉtì mpaka Kyala ahombe?"†

³⁶ Namanga fyosa fikʉfuma kʉmyake,
fyosa fyapeliigwe nagwe,
fyosa filipo ʉkʉnangisya ʉbusisya bwake.
Kyala atuufigwege bwila na bwila! Ameni.

12

Ukummbombela Kyala

¹ Po baamyitʉ ndwitiko, nikʉbapyelesya kʉ kibabiilisi ikyा Kyala, mwiningege ʉkuja ikemo ɨlyʉmi, iliikemo ili likʉnkyela Kyala. Namanga ijo jo njila inunu ijaa kʉmmwipuuta Kyala. ² Mulingakongaga akajiiло ni nyiiho isya bandʉ abaa pakisʉ apa, looli Kyala abasanusye mu ndumbula syinu ʉkʉti muje ni nyiinogono imbya. Apo po aamukʉmanya kʉ bwanalooli inunu isi Kyala ikʉlonda, isi sikaagilwa na isi sikʉnkyela.

³ Paapo Kyala ambeele iipyana ʉkuja ntʉmigwa gwake, nikʉbabʉla umwe mwesa nikʉti, muleke ʉkwibona ʉkʉti mubagiisye ʉkʉkinda muno mujiiлиile. Looli mwinogonege kʉ mahala ʉkʉti mwesa mupeeliigwe ʉlwitiko lʉlalʉla na Kyala. ⁴ Umbili guli gumogwene, leelo guli nu tʉmbakaasya twingi. Kukʉti kambakaasya kali ni mbombo jaake. ⁵ Bʉbuabo bo muno gʉjiiлиile umbili gwa Kilisiti. Uswe twesa tʉli mbili gwake gumogwene. Kukʉti

* **11:34** 11:34 Bala kalata gwa Jeesaja 40:13. † **11:35** 11:35 Bala kalata gwa Jobu 41:11.

mundu kambakaasya kamo akaa ntumbakaasya twingi utwa mbili gumogwene ugo.

6 Po leelo, Kyala kwi ipyana lyake, ampeele kukuti mundu ikikungilwa ikya luko lwake. Ugwa kikungilwa ikya bukunguluka, akibombelege ukukongana nu lwitiko lwake. **7** Ugwa kikungilwa ikya babombeli, ababombelege ni ndumbula joosa. Ugwa kikungilwa ikya bumanysi, amanyisyeyege kanunu. **8** Ugwa kikungilwa ikya kabakasya abandu, abakasyeyege. Ugwa kikungilwa ikya kabatuula abandu ifi baagiiwe, abapege ni ndumbula joosa. Ugwa kikungilwa ikya bulongosi, ijuulege ukulongosya kanunu. Ugwa kikungilwa ikya kupaakisya, apaakisyege nu lusekelo.

Ukuganana nkipanga kya Kyala

9 Mugananege kisita kusyobana. Mububengege loosa ububiibi boosa. Mwitotekenge mu nunu akabalilo koosa. **10** Mugananege mwesa bo ulwa banyamundu. Kukuti mundu anyonywege fijo ukummwimika unnine. **11** Muleke ukaja boolo, looli mumm-bombelege uNtwa Jesu bo mukulongosigwa na Mbepo Mwikemo. **12** Namusekelege paapo mukusubila ukukaba inunu ukufuma kwa Kyala. Mumiiililege linga ubutolwe bukubiisila, kangi munsuumege Kyala akabalilo koosa. **13** Musangulege ifya kabatuula abiitiki biiniinu. Kangi mujege bengo ukubambilila kanunu abaheesya mu nyumba syinu.

Muno sikulondeligwa ukubabombela abangi

14 Mubasajege abandu aba bikubafunda, mubasajege somma ȣkubaguna. **15** Musekelege pamopeene nabo aba bikusekela. Mulilege pamopeene na aba bikulila. **16** Mutuugalege kanunu na biiniinu. Mulingiituuufyaga, looli mujege nu buliilanisi na bandu abafujufu, mulingiibonaga ȣkut*i* mubakindile amahala.

17 Abandu linga bikubabombela ȣbubiibi, mulingababombelaga nuumwe ȣbubiibi. Looli musiinogonege fijo i*si* sikuboneka ȣkuja nunu ku bandu boosa. **18** Mubombege syosa i*si* mubagiile ȣkusibomba ȣkut*i* mutuugalege nu lutengaano na bandu boosa. **19** Bakundwe bangu, mulingabusyaga ȣbubiibi, looli munndekelege Kyala jo abombege i*syo*. Namanga sisimbiigwe mwa Kalata ȣMwikemo ȣkut*i*, “UNtwa Kyala ikut*i*, ‘Ulubukisyo lo lwangu, nikubukisyaga jujuune.’ ”* **20** Isya kusita kubukisya sisimbiigwe mwa Kalata ȣMwikemo ȣkut*i*, “Linga ȣndugu gwako ali ni njala, ȣmpege ifindu,

kangi linga ali ni kyamilwa, ȣmpege ifya kunwa.

Namanga linga kubomba bo ulo,

bo ȣmmbiikile ȣmooto ugu gukwaka pantu pamyake.”†

21 Ulingatoligwaga nu bubiibi, looli ȣbutolege ȣbubiibi ku njila ijaa kubomba inunu.

* **12:19** 12:19 Bala kalata gwa ȣkukumbuka Ingomeelesyo 32:35. † **12:20** 12:20 Bo ȣmmbiikile ȣmooto ugu gukwaka pantu pamyake Kokut*i* Bo gankosiisye isoni. Bala kalata gwa Isya Mbapingamu 25:21-22.

13

Ukubiiimika abalongosi

¹ Kukuti mundu ikulondigwa ukubiiimika abalongosi abaa silikali. Namanga ubulongosi boosa bukufuma kwa Kyala, kang'i boope boosa babiiikiigwe nagwe. ² Po leelo umundu gwsa uju ikubupinga ubulongosi bwabo, ikupinga ulubaatiko lwa Kyala. Abandu abo bikwisa kufundigwa. ³ Namanga umundu uju ikubomba inunu atikuja nu lutende ku ndongosi, looli uju ikubomba imbiibi. Bule, kulonda ukusita kuja nu lutende ku balongosi baako? Po bombaga inunu, undongosi ikukutuufyaga. ⁴ Namanga undongosi mbombeli gwa Kyala, imbombo jaake ko kukutuula ugwe. Looli linga ubomble simo imbiibi, po utiilege! Paapo ali na maka agaa kufunda, bukaja bulongosi bwa itolo! Umwene mbombeli gwa Kyala, atumiigwe kukubatwalila ababomba mbiibi ulufundo lwa Kyala. ⁵ Fyobeene abandu bikulondigwa ukwijiisya ku balongosi, somma kunongwa jaa kutiila lwene ulufundo lwa Kyala, looli kunongwa jaa kuti mumeenye mu ndumbula ukuti kununu ukubomba bo ulo.

⁶ Kang'i kunongwa ijo mukusonga isongo. Namanga ababombeli abaa silikali babombeli baa Kyala. Bikwijuala ku mbombo ijo. ⁷ Namubapege boosa ifi bikulondigwa ukueeliga. Linga kulondigwa ukusonga isongo, usongege. Linga umundu ju mo ikulondigwa ukwimikigwa, iimikigwege.

Ukuganana

⁸ Mulingameleligwaga akandu kokoosa nu mundu gwesa, looli mumeleligwege unctionana umwe. Namanga uju ikunngana unnine, asibombile indagilo sya Kyala. ⁹ Keeta indagilo sikuti, "Ulingalogwaga, ulingagogaga, ulingahijaga, kang*i* ulinganyonywaga akandu akaa nnino."^{*} Looli indagilo isyo syosa sili ndulagilo lumolwene itolo ulu lukuti, "Ubaganege abanino bo ulu gwijiiganile ugwe."[†] ¹⁰ Umundu uju ikunngana unnine, atikummbombela imbiibi. Uku^bagana abandu abangi ko kusibomba indagilo syosa isya Kyala.

Kuli kifuki ukukya

¹¹ Mukulondigwa ukubomba bo ulo paapo mumeenye ukuti akabalilo akaa kulembuka kafikile. Po akabalilo akaa bupoki bwitu kali kifuki fijo, ukukinda kubwandilo apa twalyandile ukummwitika uNtwa Jesu. ¹² Akabalilo aka iki^lo kimaliike, kuli kifuki ukukya. Po tuisileke imbombo imbiibi isya mu ngiisi, tufwale ifilwilo ifya ndumuli. ¹³ Tujege na kajillo akanunu bo ulwa bandu abaa pamuusi. Tulingajaga bagaala bwalwa, pamo ukumoga imogo isya bulogwe, pamo ukubomba imbombo ingosya soni, pamo ukulwa nu kuja nu buifi. ¹⁴ Looli mumfwalege uNtwa Jesu Kilisiti ngati mwenda. Mulungiitikaga na panandi ukulongsigwa ni finyonyo fyinu ifibiibi ifya bundu bwinu ubwa butulanongwa.

* **13:9** 13:9 Bala kalata gwa Uku^bsooka 20:13-17; Uku^bambuka Ingomeelesyo 5:17-21. † **13:9** 13:9 Bala kalata gwa Abanyaleebi 19:18.

14

Ukubabombela kanunu aboonywa ndwitiko

¹ Mummwambililege umwitiki mwiniiñu umoonywa ndwitiko. Mulingakaanikanaga nagwe kùnongwa jaa nyiinogono syake isi mulegeene nagwe. ² Umundu jumo ikwibona ukuti abagiile ukulya akandu kokoosa, looli ujungi umoonywa ndwitiko, ikulya iiseeke ilya maani lyene. ³ Uju ikulya inyama alingammwilaamwaga uju ikulya iiseeke ilya maani lyene. Joope uju ikulya iiseeke ilya maani lyene alinganndongaga uju ikulya inyama, namanga Kyala abambiliile boosa bobabiili. ⁴ Gwe gwani gwe kwibona ukuti ubagiisyе ukunndonga umbombeli gwa mwinaako? Untwa gwake jujo jo ikutumula ukuti umbombeli gwake asobile pamo akasoba. Na pabulungi umundu ujo ikwisa kutola, paapo uNtwa Jesu ikwisa kumpela ukutola.

⁵ Umundu jumo ikulyimika iisiku limo ukulikinda iisiku ilingi ukummwipuuta Kyala, ujungi ikwaga goosa gafwene itolo. Kukuti mundu asikongege isi ikwaga nunu mu ndumbula jaake. ⁶ Umundu uju ikulyimika fijo iisiku limo, ikubomba bo ulo ukunkyla uNtwa Kyala. Joope uju ikulya inyama, ikubomba bo ulo ukunkyla uNtwa Kyala, namanga umwene ikantuufya Kyala ku findu fyake. Joope uju ikulya iiseeke ilya maani lyene, ikubomba bo ulo ukunkyla uNtwa Kyala, joope ikantuufya Kyala.

⁷ Linga ʉswe tuli bʉumi, pamo linga tukʉfwa, sitikʉja sya kʉkabamo ʉswe twibeene. ⁸ Linga tuli bʉumi, ʉNtwa gwitʉ Jesu atuufigwege. Linga tukʉfwa, ʉNtwa gwitʉ Jesu atuufigwege. Linga ʉswe tuli bʉumi, pamo linga tukʉfwa, tuli baa Ntwa Jesu. ⁹ Kilisiti aafwile, kangi aasyʉkile, ʉkʉti aje Ntwa gwa bandʉ boosa, abafwe na bʉumi.

¹⁰ Po fiki bambo pakati pamyinu bikʉnnndonga ugwamyabo ndwitiko? Kangi fiki bikʉmmmwilaamwa ugwamyabo? Namanga ʉswe twesa tukwisa kwimma nkyeni mwa Kyala ʉkʉti tulongigwe. ¹¹ Bo muno sisimbiigwe mwa Kalata ʉMwikemo,
‘Kyala ikʉti,
‘Nalooli kʉkʉti mundʉ ikwisa kʉfugama nkyeni mmyangʉ,
nʉ kʉjoba kʉ lulimi lwake ʉkʉti ʉne ne Kyala.’ ”*

¹² Po leelo kʉkʉti mundʉ pakati pamyitʉ, ikwisa kʉlingaania juujo ɨsyake nkyeni mwa Kyala.

ʉkʉtʉugala pamopeene kʉ lʉtengaano

¹³ Po leelo tuleke ʉkʉbalonga abiitiki biiniitʉ. Looli tʉtumule ʉkʉsita kʉbomba kokoosa akaa kwikinyamo pamo ʉkʉsobesya. ¹⁴ ʉNtwa Jesu aanangiisye ʉne pabwelu, kangi mbʉmeenye ʉbwanalooli ʉkʉti, fikajapo ifindʉ fimo ifi fili mwiko. Looli ʉmundʉ linga ikʉfibona ifindʉ fimo ʉkʉja mwiko, po ifindʉ ifyo kʉmyake fikujaga mwiko. ¹⁵ Linga ugwe kuntwalila ʉbʉsulumanie ʉmwitiki nnino kʉ findʉ fimo

* **14:11** 14:11 Bala kalata gwa Jeesaja 45:23.

ifi kulya, nalooli ugwe ukaja nu lugano ku mwinaako ujo. Kilisiti aalimfwiliile ujo. Ulingammoonangaga kunongwa jaa findu fyako! **16** Mupeeliigwe ifinunu, mulingabombaga isya kabapela abangi ukufijoba ububiibi. **17** Namanga uBanyafyale bwa Kyala kukaja ko kulya nu kunwa, looli ko kubomba isya bugolofu, ukuja nu lutengaano pakati pamytu, nu kuja nu lusekelo ulu lukufuma kwa Mbepo Mwikemo. **18** Joope uju ikummbombela Kilisiti bo ulo, ikunkyela Kyala, kangi abandu bikummwitikila.

19 Akabalilo koosa twijuulege ukubomba isi sikutwala ulutengaano, na isi sikutuula ukujengana ndwitiko. **20** Ulingoonangaga imbombo jaa Kyala kunongwa jaa findu fyako. Fikajako ifindu ifi fili mwiko, looli kabiibi fijo ukummwingisya umwinaako mbutulanongwa kunongwa jaa findu ifi kulya. **21** Paakipo uleke ukubomba isi umwinaako abagiile ukwikinyamo, kuje ko kulya inyama, pamo ukunwa ifinga,[†] pamo syosyosa sila. **22** Inyiinogono isi uli nasyo ku findu, sijege syako gwimwene nkyeni mwa Kyala. Asajiigwe umundu uju atikwibona ukuja ntulanongwa, bo ikusibomba isi ikusibona ukuja sya bugolofu. **23** Looli linga kufilaamwa ifindu fimo, poope kulya ifindu ifyo, po uli ntulanongwa, paapo utikubomba ukukongana nu lwitiko lwako mwa Kilisiti. Namanga kukuti kandu aka kubomba, linga katikufuma ndwitiko lwako mwa Kilisiti, ako bo butulanongwa.

[†] **14:21** 14:21 Ifinga Bala ku Isyakulingaania.

15

Isya kubabombela abangi

¹ Po սսwe twe tukakile ndwitiko, tukulondigwa սկսbatսula aboonywa ndwitiko. Tulingabombaga syene isi sikutukyela jujuսswe.

² Սսwe twesa təbabombelege kanunu abiitiki biiniitս, սկսti bakake ndwitiko. ³ Namanga joope na Kilisiti akiikyelaga mwene, looli aasibombaga isi sisimbiigwe mwa Kalata սMwikemo սkuti,

“Amaheelu aga bikսkսtuka սgwe Kyala,
gaaliinyaagile սne.”*

⁴ Syosa isi syasimbiigwe ijolo mwa Kalata սMwikemo, syasimbiigwe սkսtumanyisya սswe. Amasimbo ago gikտapa սlսumiiլilo նս kսtukasya, սkuti tսjege նս lսsսbilo.

⁵ Kyala սjս ikտapa սkսumiiլila նս kսtukasya abapele սkսja kandս kamokeene, bo mukսnkonga Kilisiti Jesu. ⁶ Po սmwe mwesa muntuufyege Kyala pamopeene ni ndumbula jimojeene, սGwise gwa Ntwa gwitս Jesu Kilisiti.

Abiitiki boosa kandս kamokeene

⁷ Po leelo namwambililanilege bo սlս Kilisiti aabambililiile սmwe, սkuti Kyala atuufigwege. ⁸ Namanga nikսbabսula սmwe nikսti, Kilisiti aaliisile kukսbabombela aBajuuta. Aabanangisye սkuti Kyala gwa bwanalooli, նս kuti abombile isi aafingile կս biisսkսlս baabo. ⁹ Kangi սkuti abandս aba bakaja Bajuuta

* **15:3** 15:3 Bala kalata gwa Իsabոli 69:9.

bantuufyege Kyala ku lupaakisyo lwake, bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, “Po angukwimbila inyimbo isya kukutuufya nkyeni mmbandu abaa mfikolo ifingi.”[†]

10 Kangi ikuti,

“Mwe bandu mwe baa mfikolo ifingi,
namusekelege pamopeene na bandu baa
Kyala.”[‡]

11 Kangi ikuti,

“Umwe mwe bandu baa mfikolo ifingi,
namuntuufyege Kyala.

Umwe mwe bandu boosa pakiisu,

namunngindikege Kyala!”[§]

12 Joope unkunguluka Jeesaja ikuti,

“Umundu jumo ugwa ndujungu ulwa Jese ik-wisa,
ikwisa kulongosyaga ifikolo ifingi,
abandu abaa mfikolo ifingi bikwisa
kunsusubilaga.”*

13 Po Kyala uju ikutupa ulusubilo, abapepo ulusekelo loosa nu lutengaano ndwitiko lwinu, ukuti ulusubilo lwinu longeletele ku maka agaa Mbepo Mwikemo.

Inyango ijaa Pauli ukusimba inongwa isi

14 Baamyitu ndwitiko, une mmeenye fi-ijo ukuti umwe muli bandu banunu, kangi mwiswile ubumanyi bwa Kyala, kangi mubagile ukumanyisania. **15** Leelo inongwa isyo isi

[†] **15:9** 15:9 Bala kalata gwa 2 Samweli 22:50; Isabuli 18:49.

[‡] **15:10** 15:10 Bala kalata gwa Ukukumbuka Ingomeelesyo 32:43. [§] **15:11** 15:11 Bala kalata gwa Isabuli 117:1. * **15:12** 15:12 Bala kalata gwa Jeesaja 11:10.

mbasimbiile, nsibiikile pabwelu kisita kutila nkyeni mmyinu. Naalondaga ukobakumbusya syosa, paapo ijì jo mbombo ijì Kyala am-beele uku**j**ibomba uku Kongana ni ipyana lyake.

16 Imbombo ijo ko kuja mbombeli gwake Kilisiti Jesu ku bandu aba bakaja Bajuuta. Ngubalumbilila iNdumi iNunu, ukuti nje bo ulwa mpuuti wu ikubaninga umwe kwa Kyala, bo ulwa ikemo ilya kunkyla Kyala, ili lyelusiigwe na Mbepo Mwikemo.

17 Po leelo, paapo ndangeene na Kilisiti Jesu, ngwituukifya imbombo ijì ijaa kummbombela Kyala. **18** Une ndikujoba akandu kokoosa akangi, looli syene isi Kilisiti abombele ukwendela kumyangu, uku**a**pela abandu aba bakaja Bajuuta ukuti bantiilege Kyala. Aabombele bo ulo ku njila jaa masyu gangu na ku mbombo isi naasi-bombaga, **19** ukwendela mfiswigo na mfimanyilo fingi, ifi naabombele ku maka agaa Mbepo gwa Kyala. Po leelo nsyunguutiile kukuti bujo kukufumusya iNdumi iNunu ijaa Jesu Kilisiti, ukwandila mu Jelusalemu mpaka nkisu ikyu mu Iluliko. **20** Kulì syosa isi, ulubaatiko lwangu ko kufumusya iNdumi iNunu kuno bakajimanya ingamu jaa Kilisiti, ukuti ndingiisa kujenga pa lwalo ulwa mundu wjungi. **21** Iси syosa sisimbwigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti,

“Abandu aba bakaabuuliigwe inongwa syake,
bikwisa kummbona,
na bandu aba bakaapiliike,
bikwisa kummanyा.”[†]

[†] **15:21** 15:21 Bala kalata gwa Jeesaja 52:15.

Uluubaatiko ulwa Pauli ukubaata mu Looma

²² Imbombo ijo jo iji jaaliisigiile kaa kingi ukwisa kamyinu. ²³ Looli liliino mmalile imbombo jangue nkiisu iki ndimo, kangi nsyukilwe ifyinja finge ukwisa kubabaatiila uko. ²⁴ Akabalilo aka mbaatiike ukufika nkiisu ikyo Sipanija. Po leelo ngusubila ukubabaatiila bo ngwenda injila ijaa kubuka uko. Bo mbuugile ukwangala na numwe, po ngwisa kusookangapo. Ngusubila ukukaba kamyinu ifya kunduula ukwendelela ni njila jangue.

Uluubaatiko ulwa Pauli ukutwala ifya butuuli ku Jelusalemu

²⁵ Looli nsumwike taasi ku Jelusalemu, ukuti mbatwalile ifya kubatuula abiitiki abaa kula. ²⁶ Abiitiki abaa nkiisu ikyo ku Maketonija na ku Akaja, baalyagile kanunu ukusangula utandu twabo utwa kubatuula abiitiki abalondo abaa kula ku Jelusalemu. ²⁷ Abiitiki abo baabombile bo uro nu lusekelo, kangi nalooli bikuboneka bikumeleligwa ukubatuula abalondo abo. Namanga abandu aba bakaja Bajuuta bali mbuliihanisi pamopeene na Bajuuta mu sajo isya mwa Mbepo Mwikemo. Po leelo bikulondigwa boope ukuja mbuliihanisi pamopeene na Bajuuta mu sajo isya mu mbili.

²⁸ Bo mmalile imbombo ijo, ijaa kubapa ifya butuuli abalondo abo, po angubabaatiila umwe nu kwendelela ukubuka mpaka ku Sipanija. ²⁹ Mmeenye ukuti bo ndi kamyinu, Kilisiti ikwisa kubasaja fijo pakabalilo akaa kwangala pamopeene, une na numwe.

30 Baamyitu ndwitiko, ku maka agaa Ntwa gwitu Jesu Kilisiti nu lugano ulu lukufuma kwa Mbepo Mwikemo, ngubapyelesya ni ndumbula jangu joosa, mwijuelege pamopeene na niine ukwjiipuutila imbombo jangu. **31** Muunyiipuutilege ukuti, Kyala aandindililege ku bandu aba batikummwitika Jesu abaa nkiisu ikya mu Jutai, ukuti balinggaafulasya. Kangi ukuti, abiitiki abaa mu Jelusalemu bambilile ifya kubatuula ifi ngubatwalila. **32** Bo isyo sibombiigwe, mbagiile ukwisa kumyinu, Kyala linga iiganile. Anguja nu lusekelo fijo nu kutuusya pamopeene na numwe. **33** Kyala ugwa lutengaano, ajege na numwe mwesa! Ameni.

16

Uaponio lwa Pauli ku mundu jumoojumo

1 Ngulonda mummwambilile Foibe umwitiki mwiniiitu paapo mundu nnunu. Umwene ntuuli gwa kipanga kya Kyala ikya mu Kenkeleja. **2** Mummwambilile kanunu mu Ntwa Jesu, bo muno sikulondeligwa ku bandu baa Kyala. Mumpepo ubutuuli boosa ubu ikulonda, paapo umwene joope abatuulile fijo abandu bingi, fijo une.

3 Mubaponiege Piliska nu ndume Akwila, ababombeli biinangu mu mbombo jaa Kilisiti Jesu. **4** Abeene bakaabuasiisyu ubuumi bwabo kunongwa jangu. Ngugwa ulapi fijo kumyabo, ngaja jo une niimwene

itolو, looli na bandu abaa mfipanga ifya
Kyala ifya mfiisu ifingi.

- 5** Kangi mubaponiege abiitiki aba bikwaganila
mu nyumba jaabo.

Mumponiege Epeneti unkundwe, uju aali gwa
kwanda ukummwitika Kilisiti kula nkiisu
ikya Asija.

- 6** Mumponiege Malija, uju aalijuuile fijo
kunongwa jinu.

7 Mubaponiege baa Andilonika na Junija
aBajuuta biinangu, aba baapinyiigwe
pamopeene na niine mu nnyololo. Abo
baatalilepo kumyangu ukummwitika Kilisiti,
kangi bikwimikigwa fijo mbatumigwa.

- 8** Mumponiege Ampilyati, unkundwe gwangu
mu Ntwa Jesu.

9 Mumponiege Ulibani, umbombeli mwiniitu
mwa Kilisiti, pamopeene na Sitaki,
unkundwe gwangu.

- 10** Mumponiege Apele, uju aalyendiile mu
ngelo inyingi kunongwa jaa Kilisiti.

Mubaponiege abandu abaa nnyumba ijaa Al-
isitobuli.

- 11** Mumponiege Elotyoni uNjuuta mwinangu.

Mubaponiege abandu abaa nnyumba ijaa
Nalikisa, aba bammwitiike uNtwa Jesu.

- 12** Mumponiege Tilifena na Tilifosa.
Abakiikulu abo bikwijuuila fijo ukubomba
imbombo jaa Ntwa.

Mumponiege Pelisi unkundwe, unkiikulu uju
joope aalijuuile fijo mu mbombo jaa Ntwa.

- 13** Mumponiege Lufu, unsanguligwa ugwa
Ntwa, kangi mumponiege unna, uju

- aaliimbombiile bo ʉlwa mwanaake.
- ¹⁴ Mumponiege Asinkilita, Filegoni, Elime, Patiloba na Elim, na biitiki boosa aba bali pamopeene nabo.
- ¹⁵ Mubaponiege Filologa na Julija, Neleju ni ilumbu, na Olimpa, na biitiki boosa aba bali pamopeene nabo.
- ¹⁶ Namuponaniege kʉ lugano ʉlwa nalooli. Abiitiki boosa abaa mfipanga ifya Kilisiti ifya kʉno bikubaponia fijo.

Isya kubasoka nu luponio lwa kumaliikisya

- ¹⁷ Baamyyitʉ ndwitiko, muje maaso na bandu abu imanyisyo syabo sikubapela abiitiki ukutapukana, nu koonanga ʉlwitiko lwabo. Mujege patali nabo, namanga imanyisyo syabo sikupingana na isi mwamanyisiigwe.
- ¹⁸ Sya bwanalooli, abandu abaa luko ulo batikummbombela uNtwa gwitu Kilisiti, looli bikulonda syene isi basiganile. Bikujoba inongwa isya kutengulila, looli ngimba bikubasyoba abiitiki aboonywa ndwitiko.
- ¹⁹ Boosa bapiliike ukuti umwe mulikolile kanunu iisyʉ ilya Kyala. Isyo sikuhobosya fijo une, leelo ngulonda mujege na mahala mu mbombo inunu, kangi mulingakwabigwaga nu butulanongwa. ²⁰ Kyala ugwa lutengaano ikuntakania Seetano nu kuntola loosa paasi pa malundi giinu. Iliipyana lya Ntwa gwitu Jesu lijego na nuumwe.

²¹ Ikubaponia Timoti umbombeli mwinangu. Kangi bikubaponia baa Lukio, Jaasoni na Sosipateli, aBajuuta biinangu.

²² Na niine Teliti, ne nsimbi gwa kalata Blasio ugwa Pauli, ngubaponia mu ngamu ijaa Ntwa Jesu. ²³ Ikubaponia Gajo Blasio mu nyumba jaake mo muno ngutuugala, kangi mo muno abiitiki abaa nkipanga kyosa kya Kyala bikwaganila. Kangi ikubaponia Elasiti umbiika ndalama sya kaaja akaa mu Kolinti. Joope Kwaliti umwitiki mwiniit, ikubaponia. [²⁴ Iliipyana lya Ntwa gwitu Jesu Kilisiti lijege na numwe mwesa. Ameni.]*

Pauli ikuntuufya Kyala

²⁵ Kyala atuufigwege! Ujus abagiile ukubakasya ukwendela mu Ndumi iNunu ijaa Jesu Kilisiti, iji ngulumbilila. Indumi ijo ijolo jaafisiigwe, looli akabalilo aka jisetuliigwe. ²⁶ Kyala ugwa bwila na bwila aalagiile ukuti indumi ijo jisetuligwe ukwendela mwa Kalata uMwikemo. Kangi ukuti abandu abaa mfisu fyosa bajimanye indumi ijo, bammwitike nu kummwimika.

²⁷ Po ku njila ijaa Jesu Kilisiti, tuntuufyege mwene Kyala ugwa mahala goosa. Ajege nu busisa bwila na bwila! Ameni.

* **16:24** 16:24 Baakalata bambo abaa ijolo bakaja na kanandi aka.

**Ulwitikano Ulupya
Nyakyusa-Ngonde: Ulwitikano Ulupya (New
Testament+)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Nyakyusa-Ngonde)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14ff4521-53e4-562c-aacb-6f4faf55a6c8